

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Νομική Σχολή

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΚΑΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Διπλωματική Εργασία

**ΕΞΩΓΕΝΗ ΣΟΚ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ
ΔΕΙΚΤΗ ΑΝΤΙΑΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ**

της

ΦΟΥΡΟΥΝΤΣΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού
Διπλώματος Ειδίκευσης Δίκαιο και Οικονομικά των επιχειρήσεων

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Λίτινα Αναστασία

Μάρτιος 2021

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας δεν θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω για την επιστημονική της συνδρομή και καθοδήγηση την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κυρία Λίτινα Αναστασία, η οποία με βοήθησε σε κάθε βήμα της συγγραφής και της έρευνας της παρούσας εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους μου για την αμέριστη συμπαράσταση όλο το αυτό το διάστημα. Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένεια μου για την στήριξη και την κατανόηση καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται το αν τα εξωγενή σοκ επηρεάζουν τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της χώρας που πλήττουν. Αρχικά, γίνεται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση των όρων διαφθορά και εξωγενή σοκ και αναλύονται οι μορφές τις οποίες μπορούν να έχουν οι δύο παραπάνω όροι. Επιπλέον, αναφέρεται ο Δείκτης CPI και ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζεται κάθε χρόνο από το Transparency International, καθώς και κάποιες κριτικές οι οποίες έχει δεχτεί. Στη συνέχεια, περνάμε στο ερευνητικό κομμάτι της παρούσας εργασίας. Πριν, όμως, ξεκινήσουμε την μελέτη περιπτώσεων γίνεται εκτενής αναφορά στους λόγους για τους οποίους μπορεί ένα εξωγενές σοκ να επηρεάσει τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς. Εκεί, γίνεται και ο διαχωρισμός των σοκ σε 3 κατηγορίες: 1. Τρομοκρατικές επιθέσεις 2. Φυσικές καταστροφές με μεγάλες οικονομικές ζημιές 3. Φυσικές καταστροφές με πολλούς νεκρούς. Στις πρώτες 2 κατηγορίες χρησιμοποιήθηκαν από 4 σοκ και παρατηρήθηκε ότι οι τρομοκρατικές επιθέσεις και οι οικονομικά ζημιογόνες φυσικές καταστροφές αυξάνουν την διαφθορά στην εκάστοτε χώρα. Αντίθετα, στην περίπτωση των πολύνεκρων φυσικών καταστροφών η διαφθορά φαίνεται να μειώνεται στην εκάστοτε χώρα. Τέλος, χρησιμοποιώντας την συνάρτηση CORREL του Excel, ελέγχθηκε η συσχέτιση των σοκ με τον δείκτη διαφθοράς, όπου και έγινε εύληπτο αν όντως ένα σοκ, μια καταστροφή, μπορεί να έχει επιπτώσεις στον δείκτη CPI.

Abstract

The current paper examines whether exogenous shocks affect the Corruption Perceptions Index of the afflicted country. First of all, a bibliographic review of the terms corruption and exogenous shock is made and the forms those terms can have is analyzed. Furthermore, the term of CPI is mentioned, as well as how it is calculated by Transparency International each year. Then, we move on to the research section of the paper. But, before we start to examine the case study, a detailed reference to the reasons why a major shock can affect the Corruption Perceptions Index is made. In this part, the shocks are divided into 3 categories: 1. Terrorist attacks 2. Natural disasters with great economic damage 3. Natural disasters with many casualties. In the first 2 categories, 4 shocks were used for each one and it was observed that terrorist attacks and economically damaging natural disasters increase corruption in each country. On the other hand, in the case of deadly natural disasters, corruption seems to decrease in each country. Finally, using Excel's CORREL function, the correlation of major shocks with the Corruption Perceptions Index was examined, where it was made clear whether or not a shock, a disaster, can have an impact on CPI.

Περιεχόμενα

Περίληψη	iii
Abstract.....	iv
Κατάλογος Πινάκων	vii
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	viii
1.Εισαγωγή.....	1
2,Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	4
2.1. Διαφθορά – Εννοιολογική Προσέγγιση.....	4
2.1.1. Κατηγορίες της Διαφθοράς.....	6
2.1.2. Είδη της Διαφθοράς	7
2.2. Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς.....	8
2.2.1.Κριτική ως προς τον Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς	11
2.3. Εξωγενή σοκ.....	12
3. Γιατί τα Εξωγενή Σοκ επηρεάζουν τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς (CPI);.....	14
3.1. Τρομοκρατία.....	17
3.1.1. Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001).....	18
3.1.2.Τρομοκρατικές Επιθέσεις, Ισπανία (2004).....	20
3.1.3. Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιππίνες (2004).....	23
3.1.4. Δαπλή Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011)	25
3.2. Φυσικές Καταστροφές.....	27
Φυσικές Καταστροφές με τις μεγαλύτερες οικονομικές ζημιές.....	28
3.2.1. Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α. (2005).....	28
3.2.2. Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010)	30
3.2.3. Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011).....	32
3.2.4. Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012).....	34
Φυσικές Καταστροφές με τους περισσότερους νεκρούς.....	36
3.3.1. Καύσωνας, Γαλλία (2003)	36
3.3.2. Τσουνάμι, Ινδονησία (2004)	38
3.3.3. Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008).....	40
3.3.4. Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008)	42
3.3.5. Σεισμός, Αϊτή (2010)	43
3.3.6. Καύσωνας, Ρωσία (2010)	45
3.4. Συντελεστής Συσχέτισης.....	47

4. Συμπεράσματα	49
Προσαρτήματα.....	51
Παραρτήματα.....	51
Πίνακες.....	58
Διαγράμματα.....	65
Βιβλιογραφία	71

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 3.1.1: Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001).....σελ.19
Πίνακας 3.1.2: Τρομοκρατική Επίθεση, Ισπανία (2004).....σελ.22
Πίνακας 3.1.3.: Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιππίνες (2004)...σελ.24
Πίνακας 3.1.4: Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011).....σελ.26
Πίνακας 3.2.1: Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α.(2005).....σελ.29
Πίνακας 3.2.2: Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010).....σελ.31
Πίνακας 3.2.3: Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011).....σελ.33
Πίνακας 3.2.4: Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012).....σελ.35
Πίνακας 3.3.1: Καύσωνας, Γαλλία (2003).....σελ.37
Πίνακας 3.3.2: Τσουνάμι, Ινδονησία (2004).....σελ.39
Πίνακας 3.3.3: Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008).....σελ.40
Πίνακας 3.3.4: Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008).....σελ.42
Πίνακας 3.3.5: Σεισμός, Αϊτή (2010).....σελ.44
Πίνακας 3.3.6: Καύσωνας, Ρωσία (2010).....σελ.46

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 3.1.1: Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001).....	σελ.20
Διάγραμμα 3.1.2: Τρομοκρατική Επίθεση, Ισπανία (2004).....	σελ.23
Διάγραμμα 3.1.3.: Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιππίνες (2004)..	σελ.25
Διάγραμμα 3.1.4: Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011).....	σελ.27
Διάγραμμα 3.2.1: Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α.(2005).....	σελ.30
Διάγραμμα 3.2.2: Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010).....	σελ.32
Διάγραμμα 3.2.3: Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011).....	σελ.34
Διάγραμμα 3.2.4: Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012).....	σελ.36
Διάγραμμα 3.3.1: Καύσωνας, Γαλλία (2003).....	σελ.38
Διάγραμμα 3.3.2: Τσουνάμι, Ινδονησία (2004).....	σελ.40
Διάγραμμα 3.3.3: Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008).....	σελ.41
Διάγραμμα 3.3.4: Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008).....	σελ.43
Διάγραμμα 3.3.5: Σεισμός, Αϊτή (2010).....	σελ.45
Διάγραμμα 3.3.6: Καύσωνας, Ρωσία (2010).....	σελ.46

1.Εισαγωγή

Η χρονική στιγμή έναρξης της παρούσας διπλωματικής εργασίας συμπίπτει με μία πρωτόγνωρη για τη γενιά μας συγκυρία, το ξέσπασμα μιας πανδημίας. Το ξέσπασμα της πανδημίας αυτής, σε συνδυασμό με άλλα γεγονότα, όπως μεγάλες τρομοκρατικές επιθέσεις και φυσικές καταστροφές, μπορούν να χαρακτηριστούν και ως «Εξωγενή σοκ», φαινόμενα, δηλαδή, που δεν μπορεί ο άνθρωπος να προβλέψει το μέγεθος των καταστροφών που μπορεί να επιφέρουν στην ανθρωπότητα, στην οικονομία και στη φύση. Τα παραπάνω καθιστούν το διεθνές περιβάλλον ασταθές, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται και ο δείκτης διαφθοράς των χωρών, στις οποίες πραγματώνονται τα γεγονότα αυτά.

Είναι γεγονός πως ζούμε στην εποχή της υψηλής τεχνολογίας και της ταχείας πληροφόρησης. Παρ' όλα αυτά, κανένας δεν κατάφερε να προβλέψει την έκταση που θα είχε η πανδημία του ιού Covid-19 σε παγκόσμιο επίπεδο. Το ίδιο συμβαίνει εν μέρει με όλα τα εξωγενή σοκ. Στην περίπτωση των φυσικών καταστροφών, συνήθως υπάρχει πρόγνωση ακραίων καιρικών φαινομένων, καθώς και του τρόπου διαχείρισης των κινδύνων τους κατά την εκδήλωση και μετά το πέρασμά τους. Ο όρος «καταστροφή» συνήθως χρησιμοποιείται, για να περιγράψουμε το σύνολο των αρνητικών συνεπειών, ως αποτέλεσμα της εκδήλωσης ενός φαινομένου μεγάλης κλίμακας. Όμως, ακόμα και με τις προβλέψεις των σύγχρονων μέσων και την προσπάθεια διαχείρισής τους, οι ανθρώπινες απώλειες και οι υλικές ζημιές από τέτοια φαινόμενα στην εποχή μας συνεχίζουν να αυξάνονται συνεχώς. Αυτό συμβαίνει, διότι η συχνότητα των φαινομένων αυτών γίνεται όλο και μεγαλύτερη, όπως και η ένταση τους, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να υπολογιστεί επακριβώς το μέγεθος των καταστροφών που μπορούν να επιφέρουν.

Το διεθνές περιβάλλον εκτός από αστάθεια χαρακτηρίζεται και από συγκρούσεις. Οι συγκρούσεις αυτές, κατά κύριο λόγο, προέρχονται από το εσωτερικό περιβάλλον των κρατών και επηρεάζουν έμμεσα τις σχέσεις με τα υπόλοιπα κράτη. Μία μορφή αυτών των εσωτερικών συγκρούσεων είναι και η τρομοκρατία. Από τα πρώτα χρόνια εμφάνισης του φαινομένου(κατά τη Γαλλική Επανάσταση του 18^{ου} αιώνα μέχρι και σήμερα) έχουν παρατηρηθεί ποικίλες αιτίες τρομοκρατικών ενεργειών, μερικές από τις πιο συνηθισμένες είναι η θρησκεία, οι κοινωνικές διακρίσεις και η ιδεολογία. (Hoffman, 2006) Η τεχνολογική πρόοδος έχει, επίσης, μεταβάλλει κατά πολύ την μορφή και την δράση της τρομοκρατίας, η οποία από κοινωνικούς και πολιτικούς στόχους στην εμφάνιση του

φαινομένου, πλέον αποσκοπεί σε μεγαλύτερο εύρος στόχων. Η τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου το 2001 στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης αποτελεί ορόσημο, καθώς προκάλεσε μεγάλο πλήγμα τόσο στις Η.Π.Α., όσο και στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Η 11η Σεπτεμβρίου μετέβαλε τη μέχρι τότε επικρατούσα αντίληψη για τις απειλές, καθώς οι νέες διαστάσεις επέτρεψαν τα κράτη να αφυπνιστούν και να προβούν σε πρακτικές, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν την ασφάλειά τους. Παρά τα μέτρα ατομικής και συλλογικής προστασίας που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ευημερίας των κοινωνιών, το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, οι κίνδυνοι, οι προκλήσεις και η τεχνολογική πρόοδος δεν επιτρέπουν την εξάλειψη του φαινομένου.

Επιπροσθέτως, το φαινόμενο της διαφθοράς αποτελεί έννοια της οικονομικής επιστήμης, αλλά οι επιπτώσεις της δεν είναι μόνο οικονομικές, αφού δημιουργεί αξιοσημείωτες κοινωνικές και πολιτικές επιδράσεις. Το ίδιο ισχύει και για τις αιτίες εμφάνισης του φαινομένου. Την διαφθορά της κάθε χώρας μπορούμε να την υπολογίσουμε, χρησιμοποιώντας διάφορους δείκτες μέτρησης της, εκ των οποίων ο πλέον γνωστός είναι ο «Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς». Τα εξωγενή σοκ διαταράσσουν, επίσης, τα συστήματα ευημερίας και ισορροπίας των χωρών και προκαλούν κοινωνικοοικονομικό χάος. Επομένως, είναι λογικό να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των δύο φαινομένων. Τα μεγάλα καταστροφικά γεγονότα, δηλαδή, προκαλούν σημαντικές αλλαγές στον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς των διαφορετικών γεωγραφικών τοποθεσιών, στις οποίες λαμβάνουν χώρα. Μελετώντας τις υλικές ζημιές και τις ανθρώπινες απώλειες, καθώς και το είδος του σοκ, μπορεί κανείς να αντιληφθεί τις σημαντικές αυτές αλλαγές και τα αποτελέσματα των εξωγενών «κραδασμών» στον παραπάνω Δείκτη.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω τους περιορισμούς που συνάντησα κατά τη σύνταξη της διπλωματικής μου εργασίας τόσο στο βιβλιογραφικό της κομμάτι, όσο και στο ερευνητικό. Συγκεκριμένα, δε βρέθηκε σχετική βιβλιογραφία που να αναφέρεται στους λόγους, στους οποίους ο Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς μπορεί να επηρεάζεται από εξωγενή σοκ. Ωστόσο, μέσω της έρευνας και της κατηγοριοποίησης των σοκ δόθηκε απάντηση στο παραπάνω ερώτημα. Όσον αφορά την έρευνα, υπήρξαν περιορισμοί, καθώς το Transparency International παρέχει πληροφορίες για τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς από το 1995 έως και το 2020. Τα εξωγενή σοκ ερευνήθηκαν σε εύρος 11 χρόνων (5 χρόνια πριν την εκδήλωση του σοκ- τη χρονιά που πραγματώθηκε- και 5 χρόνια μετά την εκδήλωση του σοκ). Επομένως, δεν υπήρχε δυνατότητα να ερευνηθεί κάποια καταστροφή,

η οποία συνέβη για παράδειγμα το 1997, καθώς δεν υπάρχουν πληροφορίες για τον Δείκτη CPI πριν το 1995. Έτσι, παρόμοια συνθήκη ισχύει και για καταστροφές που συνέβησαν μετά το 2015.

2,Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.1. Διαφθορά – Εννοιολογική Προσέγγιση

Η επισκόπηση της παγκόσμιας βιβλιογραφίας φανέρωσε ένα σημαντικό πλήθος δημοσιεύσεων (παλαιότερων και μη), οι οποίες ασχολούνται με το ζήτημα του ορισμού της διαφθοράς, καθώς και των πολλαπλών της εκφάνσεων. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των πηγών που μελετήθηκαν ασχολούνται, κυρίως, με την εξέταση της διαφθοράς δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στο πολιτικό της σκέλος. Η διαφθορά, ως έννοια, συναντάται ήδη μέσα από τις καταγραφές της ιστορίας των αρχαίων πολιτισμών (αρχαία Ελλάδα, Βαβυλώνα, Ρώμη, κλπ). Σύμφωνα με τον Johnston (1996), η έννοια της διαφθοράς στην αρχαιότητα δεν ήταν τόσο στενά συνδεδεμένη με τις ηθικές αξίες του ατόμου, όσο με το αξιακό σθένος ολόκληρης της κοινωνίας.

Εξυπακούεται ότι η έννοια της διαφθοράς κάθε άλλο παρά θετικό πρόσημο φέρει, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εμπλοκή της/των μονάδας/ων σε πράξεις επιζήμιες προς το δημόσιο (και όχι μόνο) συμφέρον. Η διαφθορά είναι ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα, καθότι επιφέρει μια σωρεία οικονομικών (και μη) επιπτώσεων, αλλά και οδηγεί στην αναποτελεσματική διαχείριση κάθε πόρου (υλικού, ανθρώπινου, πνευματικού, κλπ). Φαινόμενα όπως η σπατάλη πόρων και η μείωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος και της απασχόλησης, έχουν συσχετιστεί με την ύπαρξή της. Η διαφθορά υπονομεύει επίσης μια λογική βάση εμπιστοσύνης στους δημόσιους υπαλλήλους, η οποία με τη σειρά της μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση λιγότερων φορολογικών εσόδων, καθώς και τη μείωση της ποιότητας των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών. (Liu and Mikesell, 2014)

Προτού προχωρήσουμε στην παράθεση των σχετικών, με την έννοια της διαφθοράς, ορισμών, κρίνεται σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι δεν υπάρχει ένας ξεκάθαρα αναγνωρισμένος ορισμός ως προς το τί είναι η διαφθορά. Η δυσκολία του επακριβούς εννοιολογικού προσδιορισμού της διαφθοράς έγκειται, μεταξύ άλλων, στην πρόκληση της συμπερίληψης όλων των δυνατών της εκφάνσεων, καθώς και των αιτιών που οδηγούν στην εμφάνισή της. Στο βιβλίο *Measuring Corruption* (2006), παρατίθεται ένας περιεκτικός ορισμός της έννοιας της διαφθοράς – ο οποίος δίδει έμφαση στην εμφάνισή της από την σκοπιά των δημοσίων λειτουργιών - σύμφωνα με τον οποίο μπορεί να γίνει λόγος για ένα φαινόμενο διαφθοράς όταν ένας δημόσιος υπάλληλος, ενεργώντας για προσωπικό κέρδος,

παραβιάζει τους κανόνες της δημόσιας υπηρεσίας και βλάπτει τα συμφέροντα του κοινού για να ωφελήσει έναν τρίτο που τον ανταμείβει για την πρόσβαση σε αγαθά ή υπηρεσίες που αυτός αποκτάει. Αν και οι συγγραφείς αναφέρουν ότι αυτή η τριαδική σχέση (δημόσιος λειτουργός, κοινό συμφέρον και τρίτη οντότητα) καλύπτει ένα ευρύ φάσμα των περιπτώσεων διαφθοράς που παρατηρούνται, παρόλα αυτά τα φαινόμενα διαφθοράς μπορούν να προκληθούν και μέσω δυαδικών σχέσεων και συναλλαγών. Αυτές τις περιπτώσεις, ωστόσο, τείνουν να ξεετάζονται, τις περισσότερες φορές, υπό το πρίσμα της πράξης της κλοπής (αφού το ένα μέρος προκαλεί άμεση ή έμμεση βλάβη στο άλλο μέρος). (Sampford, et al, 2006)

Σε μια προσπάθεια επισκόπησης και συγκέντρωσης των ποικίλων ορισμών που έχουν, κατά καιρούς, δοθεί για την έννοια της διαφθοράς, ο Rose (2018), παραθέτει τα ευρήματά του. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει, ένας από τους παλαιότερους ακαδημαϊκούς ορισμούς της διαφθοράς έχει δοθεί από τον Brooks (1910/1970), ο οποίος την χαρακτήρισε ως την εσκεμμένα εσφαλμένη απόδοση ή παραμέληση ενός αναγνωρισμένου καθήκοντος, ή την αδικαιολόγητη κατάχρηση εξουσίας, με κίνητρο το κέρδος κάποιου προσωπικού πλεονεκτήματος. Σύμφωνα με τον Nye (1967), ως διαφθορά ορίζεται η συμπεριφορά που αποκλίνει από τα επίσημα καθήκοντα ενός δημόσιου λειτουργού εξαιτίας της αποκόμισης κάποιου προσωπικού οφέλους ή η παραβίαση των κανόνων κατά την άσκησης της εξουσίας που δίδεται σε δημόσιους λειτουργούς.

Τέλος, σύμφωνα με τα όσα αναφέρει στην δημοσίευσή του ο Jain (2001), απαιτείται η ύπαρξη τριών βασικών παραγόντων προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες εμφάνισης (και μετέπειτα άνθισης) φαινομένων διαφθοράς. Ο πρώτος σχετίζεται με την εξουσία που έχει συγκεντρωμένη στα χέρια του ένας δημόσιος λειτουργός. Ο δεύτερος έχει να κάνει με τα δυνητικά οικονομικά οφέλη που μπορεί να απορρέουν από την εμπλοκή του σε πράξεις διαφθοράς (συνήθως, όσο μεγαλύτερη είναι η εξουσία που κατέχει τόσο μεγαλύτερες θα είναι και οι δυνητικές οικονομικές απολαβές). Ο τρίτος παράγοντας αφορά τις αδυναμίες των ελεγκτικών και νομικών οργάνων της εκάστοτε χώρας στο να εντοπίσουν τα φαινόμενα διαφθοράς και να επιβάλλουν τις ανάλογες (μεγάλες) ποινές. Όσο περισσότερο χαλαρό είναι το ελεγκτικό και νομικό σύστημα τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες εμπλοκής των δημοσίων λειτουργών σε πράξεις διαφθοράς.

2.1.1. Κατηγορίες της Διαφθοράς

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, υπάρχει η κοινή παραδοχή μεταξύ της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας ότι η διαφθορά, ως έννοια, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να οριστεί. Συνεπώς, δεδομένης της αδυναμίας του σαφούς προσδιορισμού της έννοιας της διαφθοράς, καθίσταται εξίσου δύσκολος ο διαχωρισμός των ποικίλων της μορφών. Η διαφθορά μπορεί να είναι ενεργή ή παθητική λαμβάνοντας υπόψη ποιο είναι το πρόσωπο που έχει τη δύναμη της λήψης αποφάσεων. Η διαφθορά μπορεί είτε να είναι ιδιωτική, δηλαδή να λαμβάνει χώρα μεταξύ συγκεκριμένων ατόμων, είτε δημόσια, η οποία λαμβάνει χώρα στη δημόσια σφαίρα της πολιτικής και της κυβερνητικής διοίκησης. Οι τρεις βασικές κατηγορίες της διαφθοράς μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: (Hernandez, 2011)

- ✚ **Πολιτική Διαφθορά:** Η πολιτική διαφθορά οδηγεί στην απόκτηση πολιτικής εξουσίας. Υπάρχει πολιτική διαφθορά όταν οι συμπεριφορές της πολιτικής ηγεσίας αποκλίνουν από τις χρηστές αρχές που θα πρέπει να την καθοδηγούν, πράγμα που οδηγεί στην λήψη αποφάσεων κατά τρόπο τέτοιο έτσι ώστε να καταχραστούν την εξουσία που τους έχει δοθεί. Αυτό συνεπάγεται τον εκτοπισμό του δημοσίου συμφέροντος προς ικανοποίηση προσωπικών ωφελειών.
- ✚ **Οικονομική Διαφθορά:** Η οικονομική διαφθορά μπορεί να οριστεί ως η θυσία του συμφέροντος του εντολέα για το συμφέρον του πράκτορα, με απώτερο σκοπό τον πλουτισμό. Η οικονομική διαφθορά έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία (κατασπατάληση δημοσίων πόρων, μείωση εισοδημάτων, μείωση καταναλωτικής δύναμης των πολιτών, κλπ).
- ✚ **Διαφθορά Δημόσιας Διοίκησης:** Στη διοικητική διαφθορά οι συμπεριφορές των δημοσίων υπαλλήλων εξοκείλουν από τις αρχές της αποτελεσματικότητας, της αλήθειας και της ορθότητας. Η διαφθορά της δημόσιας διοίκησης έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά δημοσίων παροχών σε ιδιώτες εκμεταλλευόμενους την εξουσία που έχουν στα χέρια τους οι δημόσιοι λειτουργοί.

Επιπροσθέτως, οι πράξεις διαφθοράς δύναται να κατηγοριοποιηθούν περαιτέρω, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, όπως το μέγεθος της πράξης της διαφθοράς (συνδέεται πολλές φορές με τον αντίκτυπο που αυτή έχει) και το βάθος του περιστατικού (εάν δηλαδή σχετίζεται με μια μεμονωμένη πράξη ενός ατόμου ή εκτείνεται σε μεγάλο μέρος ενός οργανισμού).

2.1.2. Είδη της Διαφθοράς

Η διαφθορά μπορεί να εμφανιστεί υπό διαφορετικές μορφές. Πολλές εξ αυτών μοιράζονται κοινά προσδιοριστικά στοιχεία, ωστόσο ο αυτοσκοπός είναι ο ίδιος σε κάθε περίπτωση, δηλαδή η εξυπηρέτηση του ιδίου συμφέροντος σε βάρος του κοινού καλού. Ενδεικτικά, μπορούμε να διακρίνουμε τα εξής, σημαντικά, είδη διαφθοράς: (Hernandez, 2011)

- ✚ **Δωροδοκία.** Η δωροδοκία, σύμφωνα με πολλούς, είναι η πιο διαδεδομένη μορφή διαφθοράς. Μεταξύ δύο εμπλεκόμενων μερών, το ένα πλουτίζει και το άλλο απολαμβάνει την παροχή κάποιας μορφής οφέλους από το πρώτο. Η δωροδοκία διαπράττεται όταν ένας δημόσιος υπάλληλος προσφέρεται, υπόσχεται ή χορηγείται ένα αντάλλαγμα για μια ενέργεια που έχει ήδη εκτελεστεί ή αναμένεται να υλοποιηθεί. Η δωροδοκία μπορεί να ξεκινήσει τόσο από το άτομο που την αποζητά, όσο και από το άτομο που την προσφέρει (δηλαδή είτε να ζητηθεί αυτοβούλως από τον δημόσιο λειτουργό, είτε να του γίνει κάποια σχετική προσφορά). Τα οφέλη μπορεί να ποικίλλουν από χρήματα ή άλλα πολύτιμα αντικείμενα έως λιγότερο απτά, όπως εμπιστευτικές πληροφορίες ή εργασία.
- ✚ **Απάτη.** Η απάτη συνίσταται στη χρήση παραπλανητικών πληροφοριών έτσι ώστε να δεσμευτούν δημόσιοι πόροι για την ικανοποίηση ιδιωτικών συμφερόντων ή να καλυφθούν τα ίχνη της διάπραξης οικονομικών ατασθαλιών ή/και αθέμιτων οικονομικών (και μη) δοσοληψιών. Η πιο συνήθης περίπτωση φαινομένων απάτης συναντάται κατά τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Ένα παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η υπερτιμολόγηση των προσφερόμενων υλικών ή άυλων αγαθών από την πλευρά του ιδιώτη ή ο προσδιορισμός μεγάλου (και πολλές φορές αδικαιολόγητου) ύψους δαπανών από την πλευρά του δημοσίου.
- ✚ **Αθέμιτες Πολιτικές Συνεισφορές.** Οι αθέμιτες πολιτικές συνεισφορές είναι πληρωμές που γίνονται σε μια προσπάθεια να επηρεαστούν οι τρέχουσες ή μελλοντικές δραστηριότητες ενός κόμματος ή των μελών του όταν είναι στην εξουσία. Σε κάθε περίπτωση, είναι πολύ δύσκολο να γίνει διάκρισή τους από τις νόμιμες πολιτικές συνεισφορές, ενώ δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η ύπαρξη αυτών των συνεισφορών είναι που καταδικάζει εκ των προτέρων την χάραξη συγκεκριμένων διεφθαρμένων πολιτικών αποφάσεων, οι οποίες είναι πολύ δύσκολο να εντοπιστούν σε μεταγενέστερο χρόνο.

2.2. Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς

Ο Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς (Corruption Perceptions Index – CPI), βαθμολογεί και κατατάσσει τις χώρες/περιοχές με βάση το πόσο διεφθαρμένος είναι ο δημόσιος τομέας μιας χώρας, κατόπιν ενδελεχούς αξιολόγησης από ομάδα ειδικών και στελεχών επιχειρήσεων. Είναι ένας σύνθετος Δείκτης, ένας συνδυασμός 13 ερευνών και αξιολογήσεων της διαφθοράς, που συλλέγονται από μια ποικιλία αξιόπιστων ιδρυμάτων. Σύμφωνα με το παγκόσμια κίνημα Transparency International (από τον ιστότοπο του οποίου λήφθηκαν όλες οι σχετικές με τον δείκτη CPI πληροφορίες) το CPI είναι ο ευρύτερα χρησιμοποιούμενος Δείκτης Διαφθοράς παγκοσμίως. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο Δείκτης CPI βασίζεται σε εκτιμήσεις περί των επιπέδων της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα των υπό εξέταση χωρών και αυτό δικαιολογείται εξαιτίας των δυσκολιών του επακριβώς προσδιορισμού των φαινομένων της διαφθοράς. Η διαφθορά περιλαμβάνει γενικά παράνομες δραστηριότητες, οι οποίες είναι σκόπιμα κρυμμένες και εμφανίζονται μόνο με σκάνδαλα, έρευνες ή διώξεις. Αν και έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την αντικειμενική μέτρηση της διαφθοράς σε συγκεκριμένους τομείς, μέχρι σήμερα δεν υπάρχει δείκτης που να μετρά τα αντικειμενικά εθνικά επίπεδα διαφθοράς με ακρίβεια.

Ο Δείκτης CPI βασίζεται σε 13 πηγές δεδομένων από 12 ανεξάρτητα ιδρύματα που ειδικεύονται σε ζητήματα ανάλυσης της διακυβέρνησης των οργανισμών. Οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του CPI βασίζονται σε δεδομένα των δύο προηγούμενων ετών (από το έτος αναφοράς) και περιλαμβάνονται εκείνες μόνο οι πηγές που παρέχουν βαθμολογία για ένα σύνολο χωρών για τις οποίες μπορούν να μετρηθούν – με την εύλογη πάντα βεβαιότητα -οι αντιλήψεις των εμπειρογνομόνων ως προς το μέγεθος της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα. Η συνεισφορά του Δείκτη CPI εντοπίζεται σε τέσσερα βασικά σημεία: α) Είναι ένας Δείκτης παγκόσμιου βεληνεκούς, β) Θεωρείται ένα πιο αξιόπιστο μέτρο αναφοράς καθότι σταθμίζει τα δεδομένα πολλών και διαφορετικών αξιόπιστων πηγών άντλησης δεδομένων (συνεπώς πολλές φορές εξαλείφονται τα πιθανά σφάλματα μετρήσεων που δύναται να εμφανίζουν οι μεμονωμένες αυτές πηγές), γ) Προσφέρει μια ευρεία κλίμακα βαθμολόγησης του εγχώριου επιπέδου της διαφθοράς, η οποία κυμαίνεται από το 0-100, γεγονός που προσφέρει μια μεγαλύτερη

επεξηγηματικότητα ως τα αποτελέσματα και δ) Συνδυάζει τις διαφορετικές διαστάσεις και τα φαινόμενα διαφθοράς των επιμέρους πηγών που χρησιμοποιεί προκειμένου να υπολογιστεί ένας συγκεντρωτικός Δείκτης μέτρησης της διαφθοράς.

Προκειμένου να συμπεριληφθεί μια χώρα στην παγκόσμια κατάταξη του Δείκτη, θα πρέπει να συμπεριληφθεί σε τουλάχιστον τρεις από τις πηγές δεδομένων που επεξεργάζεται η Transparency International. Εάν μια χώρα δεν περιλαμβάνεται στην κατάταξη, αυτό οφείλεται αποκλειστικά σε ανεπαρκή στοιχεία έρευνας και δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, ένδειξη ότι δεν υπάρχει διαφθορά στη χώρα αυτή. Η βαθμολογία μιας χώρας δείχνει το αντιληπτό επίπεδο διαφθοράς του δημόσιου τομέα σε αυτή, σε μια κλίμακα από 0-100, όπου το 0 σημαίνει ότι μια χώρα θεωρείται ως «πολύ διεφθαρμένη» και το να 100 σημαίνει ότι μια χώρα θεωρείται πολύ «απαλλαγμένη από φαινόμενα διαφθοράς». Η κατάταξη μιας χώρας δείχνει τη θέση της σε σχέση με τις άλλες χώρες που περιλαμβάνονται στη λίστα. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η χώρα με την χαμηλότερη βαθμολογία δεν σημαίνει ότι είναι το «πιο διεφθαρμένο κράτος του κόσμου», καθώς ο Δείκτης αποτυπώνει τις αντιλήψεις για τη διαφθορά του δημόσιου τομέα, δηλαδή της διοικητικής και πολιτικής διαφθοράς και δεν αποτελεί απόδειξη για τα επίπεδα διαφθοράς ολόκληρων εθνών ή κοινωνιών ή των πολιτικών τους ή των δραστηριοτήτων του ιδιωτικού τους τομέα.

Μεταξύ των ποικίλων μορφών διαφθοράς που εξετάζονται κατά τον υπολογισμό του Δείκτη CPI, μετριούνται τα εξής: α) πράξεις δωροδοκίας, β) κατανομή δημοσίων πόρων, γ) επικράτηση υπαλλήλων που χρησιμοποιούν το δημόσιο αξίωμά τους για ιδιωτικό κέρδος χωρίς να αντιμετωπίζουν συνέπειες, δ) η ικανότητα των κυβερνήσεων να περιορίσουν τη διαφθορά και να επιβάλουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς ακεραιότητας στο δημόσιο τομέα, ε) τα επίπεδα γραφειοκρατίας του δημοσίου τομέα (όσο περισσότερη γραφειοκρατία τόσο μεγαλύτερες οι πιθανότητες εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς), ζ) η ύπαρξη αποτελεσματικών ποινικών διώξεων για διεφθαρμένους αξιωματούχους, η) η ύπαρξη επαρκούς νομοθεσίας για τη δημοσιονομική αποκάλυψη και πρόληψη σύγκρουσης συμφερόντων για τους δημόσιους λειτουργούς, θ) ευκολία πρόσβασης των πολιτών σε πληροφορίες για τις δημόσιες υποθέσεις κλπ.

Ο υπολογισμός του Δείκτη CPI άλλαξε μετά το 2012, δίδοντας έμφαση στα πρωτογενή στοιχεία που σχετίζονται με τα φαινόμενα της διαφθοράς σε μια χώρα. Μέχρι πρότινος η

βαθμολογία μιας χώρας στηρίζονταν στις εκτιμήσεις ως προς τα επίπεδα διαφθοράς της σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες του πίνακα κατάταξης. Σύμφωνα με την Transparency International, αυτή η αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού του Δείκτη προσφέρει μεγαλύτερη διαφάνεια ως προς τις ακολουθούμενες διαδικασίες, καθώς και καλύτερη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων.

Ως προς τον υπολογισμό του CPI ακολουθούνται τέσσερα βήματα. Αυτά είναι:

- ✚ **Προσδιορισμός των πηγών απ' τις οποίες αντλούνται τα απαιτούμενα δεδομένα.** Κάθε πηγή θα πρέπει να πληροί τις εξής προδιαγραφές προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στους υπολογισμούς του Δείκτη CPI: α) Να ποσοτικοποιεί τις αντιλήψεις περί της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, β) Να είναι βασισμένη σε μια αξιόπιστη και έγκυρη μεθοδολογία, η οποία να αξιολογεί και να κατατάσσει πολλές χώρες βάσει μιας κοινής κλίμακας, γ) Να εκτελείται από ένα αξιόπιστο ίδρυμα και να μπορεί να επαναλαμβάνεται τακτικά και δ) Να επιτρέπει τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων μεταξύ των διαφορετικών υπό εξέταση χωρών.
- ✚ **Τυποποίηση των δεδομένων.** Το αμέσως επόμενο βήμα έγκειται στην τυποποίηση των δεδομένων που λαμβάνονται από τις διάφορες πηγές σε μία κλίμακα 0-100 όπου το 0 ισούται με το υψηλότερο επίπεδο αντιληπτής διαφθοράς και το 100 ισούται με το χαμηλότερο επίπεδο αντιληπτής διαφθοράς. Αυτό γίνεται αφαιρώντας τον μέσο όρο του συνόλου δεδομένων και διαιρώντας με την τυπική απόκλιση με σκοπό τον υπολογισμό των z-scores, τα οποία στη συνέχεια ρυθμίζονται ώστε να έχουν μέσο όρο περίπου 45 και τυπική απόκλιση περίπου 20 έτσι ώστε το σύνολο δεδομένων να ταιριάζει με την εκατοστιαία κλίμακα του Δείκτη CPI.
- ✚ **Υπολογισμός του συνολικού μέσου όρου.** Για να συμπεριληφθεί μια χώρα στο Δείκτη CPI, θα πρέπει τουλάχιστον τρεις πηγές να αξιολογήσουν το αντιληπτό επίπεδο διαφθοράς σε αυτήν. Στη συνέχεια, η βαθμολογία CPI μιας χώρας υπολογίζεται ως ο μέσος όρος όλων των τυποποιημένων βαθμολογιών που είναι διαθέσιμες για τη χώρα αυτή. Τα σκορ στρογγυλοποιούνται σε ακέραιους αριθμούς.
- ✚ **Αναφορά ενός μέτρου αβεβαιότητας.** Το τελευταίο βήμα αφορά τον υπολογισμό του τυπικού διαστήματος σφάλματος και εμπιστοσύνης που σχετίζεται με το σκορ, το οποίο

καταγράφει τη διακύμανση των βαθμολογιών των διαθέσιμων πηγών δεδομένων για τη συγκεκριμένη χώρα.

2.2.1.Κριτική ως προς τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς

Ο Δείκτης CPI έχει δεχθεί, κατά καιρούς, κριτική ως προς την ακρίβεια και την ουσιαστικότητα των αποτελεσμάτων του. Συγκεκριμένα, έχει χαρακτηριστεί ως είναι ένα ελαττωματικό μέσο, ικανό μόνο να υπολογίζει ασαφή φαινόμενα διαφθοράς. Ο Δείκτης δεν λαμβάνει υπόψη τις πολιτιστικές διακυμάνσεις εντός των χωρών αναφοράς (αλλά και μεταξύ αυτών), ενώ είναι ιδιαίτερα επιχειρηματο-κεντρικά προσανατολισμένος (τα φαινόμενα διαφθοράς όμως δεν λαμβάνουν χώρα μόνο μεταξύ των επιχειρήσεων και του δημοσίου τομέα). (DeMaria, 2008),

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Charon (2015), τα μέτρα αντίληψης της διαφθοράς δεν αντικατοπτρίζουν, τουλάχιστον με την ακρίβεια που υποστηρίζεται, τα πραγματικά επίπεδα διαφθοράς του δημόσιου τομέα. Οι εμπειρογνώμονες που καλούνται να εξετάσουν τα επίπεδα διαφθοράς σε μια χώρα, συνήθως, δεν λαμβάνουν υπόψη τους τους ευρύτερους παράγοντες που οδηγούν στην έξαρση των φαινομένων διαφθοράς, αλλά εστιάζουν σε αμιγώς οικονομικές αιτίες.

Σε μια προσπάθεια επισκόπησης της διαθέσιμης αρθρογραφίας ως προς την κριτική που ασκείται στην εγκυρότητα του Δείκτη CPI, γίνεται λόγος στις αμφισβητούμενης ποιότητας πηγές και έρευνες που χρησιμοποιούνται κατά τον υπολογισμό του Δείκτη (παραθέτει ποικίλα παραδείγματα προς την τεκμηρίωση των λεγομένων του), ενώ προτρέπεται παράλληλα η άκριτη υιοθέτηση της ακαδημαϊκή κοινότητα με τα αποτελέσματα του εν λόγω δείκτη καθώς και να γνωρίζει τις αδυναμίες και τα όριά του. (Gilman, 2018),

Τέλος, σε παρόμοιο μήκος κύματος κινήθηκε και η δημοσίευση των Budsaratragoon και Jitmaneeoj (2020), οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζονται οι υπολογισμοί του Δείκτη CPI είναι αρκετά ρευστές και δύναται να οδηγήσουν σε ανακριβή συμπεράσματα. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που δικαιολογεί τη θέση τους πηγάζει από το γεγονός ότι οι αντιλήψεις των ανθρώπων για τη διαφθορά δεν είναι ομοιογενείς μεταξύ των χωρών, με τις ανεπτυγμένες χώρες να παρουσιάζουν χαμηλότερα επίπεδα αντιληπτής διαφθοράς από τις αναδύομενες χώρες. Επιπροσθέτως, πολλά από τα στοιχεία που επεξεργάζεται ο φορέας Transparency International φαίνεται ότι σχετίζονται

σημαντικά με τα δεδομένα της Παγκόσμιας Τράπεζας, γεγονός που δημιουργεί περαιτέρω υποψίες ως προς την αντικειμενικότητα των υπολογισμών.

2.3. Εξωγενή σοκ

Ένα εξωγενές σοκ ορίζεται ως ένα ξαφνικό γεγονός πέρα από τον έλεγχο των αρχών που έχει σημαντική και αρνητική επίδραση στην οικονομία μιας χώρας. Τα εξωγενή σοκ ασκούν τόσο άμεση όσο και έμμεση επίδραση σε ένα πλήθος οικονομικών μεταβλητών και επιφέρουν τις αντίστοιχες οικονομικές επιπτώσεις. Ο άμεσος αντίκτυπος αποτυπώνεται, συνήθως, μέσω ζημιών στα αποθέματα φυσικού και ανθρώπινου κεφαλαίου και σε ορισμένες περιπτώσεις στην παραγωγή, ενώ ο άμεσος αντίκτυπος των εμπορικών διαταραχών κάνει εμφανείς τις επιπτώσεις του στο εισόδημα τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα. Τα εξωγενή σοκ έχουν επίσης έμμεσες επιπτώσεις που αντηχούν σε όλη την οικονομία και μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγή, τις επενδύσεις, τα μακροοικονομικά ισοζύγια, το χρέος και τη φτώχεια. (Geithner, 2003)

Σε γενικές γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε ότι εξωγενή σοκ είναι εκείνα τα γεγονότα για τα οποία δεν είχαν σχηματιστεί προβλέψεις για την εμφάνισή τους, πηγάζουν εκτός του εσωτερικού μιας χώρας (και της οικονομίας της υπό μια πιο ευρεία θεώρηση) και επηρεάζουν τους οικονομικούς της δείκτες (βραχυπρόθεσμους, μακροοικονομικούς, κλπ) κατά ένα σημαντικό τρόπο. Παραδείγματα τέτοιων εξωγενών σοκ θα μπορούσαν να θεωρηθούν η αιφνίδια αύξηση της τιμής του πετρελαίου ή – μιλώντας με ένα πιο πρόσφατο παράδειγμα – η έξαρση της παγκόσμιας πανδημίας του κορωνοϊού.

Στην δημοσίευσή του ο Karvanicius (2012), προτείνει την θεώρηση των εξωγενών σοκ όχι ως μεμονωμένων γεγονότων αλλά ως μια οικονομική διαδικασία που ξεδιπλώνεται με την πάροδο του χρόνου. Όπως υποστηρίζει, τα Εξωγενή σοκ – και ειδικότερα αυτά που δεν σχετίζονται με τις έκτακτες φυσικές καταστροφές – μπορούν να εξεταστούν υπό το πρίσμα μιας αθροιστικής σχέσης συγκεκριμένων οικονομικών αποφάσεων/πράξεων οι οποίες οδηγούν στην εμφάνισή τους. Επιπροσθέτως, προβαίνει στον διαχωρισμό των εξωγενών σοκ, σε μεταβατικά και μόνιμα, αναλόγως των συνεπειών τους και του αντικτύπου τους στην κοινωνία. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει, ο λόγος για τον οποίο είναι σημαντικό να προσδιοριστούν σωστά τα εξωγενή σοκ είναι ότι μια τέτοια ταξινόμηση μπορεί να οδηγήσει στην λήψη των κατάλληλων αποφάσεων σχετικά με την μετέπειτα εφαρμογή συγκεκριμένων οικονομικών πολιτικών και αποφάσεων.

Στην παρούσα εργασία θα δοθεί έμφαση σε δύο μορφές εξωγενών σοκ, αυτών των μεγάλων τρομοκρατικών επιθέσεων και των φυσικών καταστροφών. Σκοπός είναι να διερευνηθεί το κατά πόσο η εμφάνιση και οι επιπτώσεις των δύο αυτών εξωγενών σοκ σχετίζονται με την διακύμανση του Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς (CPI). Όσον αφορά τα εξωγενή σοκ που σχετίζονται με τις φυσικές καταστροφές – και με αφορμή την αναφορά που έγινε ανωτέρω στην πιο πρόσφατη παγκόσμια πανδημία του κορωνοϊού (SarsCovid-19), ενδιαφέρον παρουσιάζει η πιο πρόσφατη έκθεση του οργανισμού Transparency International, για το 2020, στην οποία γίνεται αναφορά στην άμβλωση των αντιληπτών επιπέδων διαφθοράς εξαιτίας των λάθος (ή τουλάχιστον όχι των αναμενόμενων) χειρισμών που έγιναν ως προς την διαχείριση των επιπτώσεων που αυτή επέφερε (και συνεχίζει να επιφέρει). Ειδικότερα, στις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής αυτό έλαβε ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις (υπό τη μορφή διαδηλώσεων, διαμαρτυριών, κλπ).

Όσον αφορά το συσχετισμό της τρομοκρατίας με τις διακυμάνσεις της αντιληπτής διαφθοράς, στην πιο πρόσφατη έκθεση του οργανισμού Vision of Humanity για το 2020, αναφορικά με τον Παγκόσμιο Δείκτη Τρομοκρατίας, αναφέρεται ότι, ειδικότερα, στις αναπτυσσόμενες χώρες, η διαφθορά είναι πολύ πιο στενά συνδεδεμένη με τα φαινόμενα τρομοκρατίας από ότι στις αναπτυγμένες οικονομίες, δίχως ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι στην περίπτωση των αναπτυγμένων οικονομιών δεν ελλοχεύουν ανησυχίες για υψηλότερους συσχετισμούς στο μέλλον. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η έκθεση, στις λιγότερο οικονομικά εύρωστες χώρες η τρομοκρατία παρουσιάζει ισχυρούς δεσμούς με φαινόμενα έντονων θρησκευτικών εκρήξεων, ενώ η διαφθορά τροφοδοτείται από τις συνεχόμενες αναταραχές. Σε κάθε περίπτωση, η ενίσχυση της αντιληπτής διαφθοράς σε μια χώρα φαίνεται να συνδέεται, άρρηκτα, με την ισχνή διακυβέρνηση αυτής. Η τρομοκρατία συμπληρώνει αυτόν τον φαύλο κύκλο, καθότι προκαλεί κλυδωνισμούς στα δομικά συστατικά των συστημάτων διακυβέρνησης των χωρών αυτών.

3. Γιατί τα Εξωγενή Σοκ επηρεάζουν τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς (CPI);

Αποτελεί κοινό τόπο πως ένα από τα πιο σημαντικά φαινόμενα που ταλανίζουν τη σύγχρονη εποχή είναι η διαφθορά. Σε πρώτο στάδιο, μπορούμε να αντιληφθούμε πως εκδηλώνεται σε ποικίλες μορφές, οι οποίες καθιστούν πολλές φορές δυσδιάκριτο τον εντοπισμό της. Ωστόσο, η οφθαλμοφανής αξιολόγησή της μπορεί να γίνει ακόμα κι αν λείπουν ακαδημαϊκές γνώσεις.

Αρκετές είναι οι φορές που η έννοια της διαφθοράς ταυτίζεται με την έννοια του εκφυλισμού. Αυτό συμβαίνει, διότι οι άνθρωποι που συμπεριφέρονται κατά αυτόν τον τρόπο δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν σε πρώτη φάση πως τέτοιες ενέργειες υποβαθμίζουν το ανθρώπινο φύλο. Έτσι, η γνώση των επιπτώσεων θεωρείται κάτι το δεδομένο για τα άτομα αυτά, τα οποία αποτελούν προσωποποιήσεις της θυμοσοφικής φράσης ‘ο σκοπός αγιάζει τα μέσα’. Απόρροια όλων των παραπάνω είναι η αέναη επιθυμία για διαρκή ανέλιξη ή τουλάχιστον για γνωστοποίηση της προσωπικότητάς τους.

Τα αποτελέσματα των ερευνών της παρούσας εργασίας δίνουν μία αρκετά σαφή εικόνα για το πως γίνεται η πρόσληψη ορισμένων καταστάσεων. Ο δείκτης CPI λειτουργεί ως αντιπροσωπευτικό εργαλείο αντίληψης των φαινομένων διαφθοράς. Επιπρόσθετα, άξιο αναφοράς αποτελεί ο εντοπισμός των ειδικών συνθηκών εμφάνισής της. Τέλος, η εξέταση του μείζονος ζητήματος αυτού καθιστά πληρέστερη την κατηγοριοποίηση, αφού οι προϋποθέσεις πληρούνται σε εξωγενείς παράγοντες, όπως σε φυσικές καταστροφές με υπερμεγέθεις οικονομικές ζημιές, σε φυσικές καταστροφές με ανθρώπινες απώλειες, καθώς και σε τρομοκρατικές επιθέσεις.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δίνουν χειροπιαστές απαντήσεις αναφορικά με την καταπάτηση κάθε ηθικής αρχής. Ο δείκτης CPI εμφανίζεται μειωμένος σε χώρες, όπου έχουν πληγεί οικονομικά από φυσικές καταστροφές. Αυτό αποτελεί οξύμωρο γεγονός, ωστόσο μπορούν να εντοπιστούν διαφόρων ειδών αιτίες που απορρέουν από αυτήν την παρατήρηση. Εδώ και χρόνια, μία φυσική καταστροφή υποδηλώνει ανθρώπινες παρεμβάσεις στο περιβάλλον, στο οποίο ζει και ενεργεί ο ίδιος ο άνθρωπος. Η πολιτική αρχή, στην προσπάθειά της να εξομαλύνει τις τεράστιες οικονομικές επιπτώσεις μέσω ανακατασκευής κτιρίων και παροχών οικονομικής βοήθειας, βρίσκεται σε φάση

επαναπροσδιορισμού του δημόσιου και ιδιωτικού πλούτου. Η ευάλωτη κατάσταση αυτή πραγματώνει τις όποιες φιλοδοξίες επιτήδειων, οι οποίοι βρίσκουν πρόσφορο έδαφος, ώστε να προωθήσουν τυχόν ιδιοτελή συμφέροντα. Σε αυτή τη φάση, η αξιοκρατία διαφυλάσσει τον τρόπο που ένα κράτος λειτουργεί ομαλά μέσω των πολιτικών και κοινωνικών φορέων. Οι θετικές επιδράσεις της αξιοκρατίας καθιστούν φερέγγυους τους πολίτες και τους πολιτικούς, δείχνοντας τη δύναμη της. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται ο κρατικός μηχανισμός και ενύψωνεται μία τροχοπέδη στις βλέψεις ορισμένων, οι οποίοι θεωρούν πως δύνανται να εκμεταλλευτούν την κρατική ή μη λεία, ενώ κανονικά θα έπρεπε να συνεισφέρουν ως ένα κοινό σώμα στην πολιτεία που έχει ζημίες, σύμφωνα με τις επιταγές των προαπαιτούμενων ενός κράτους-δικαίου.

Εκτός από τα προαναφερθέντα, εύλογα συμπεράσματα προκύπτουν από την πρόσληψη της μείωσης της διαφθοράς συγκριτικά με την αύξηση του δείκτη. Οι πολύνεκρες επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών δεν επιτρέπουν, όπως διαφαίνεται, την όποια παραβατική δραστηριότητα. Σε περίπτωση που ένα φαινόμενο έχει προκαλέσει τον θάνατο χιλιάδων πολιτών, οι άνθρωποι τείνουν να εφιστούν την προσοχή τους στην τραγωδία. Ένας καίριος λόγος αποτελεί αναμφίβολα το ένστικτο της επιβίωσης. Τα άτομα προσπαθούν να υποστηρίξουν τους συνανθρώπους τους με όποιο τρόπο και έτσι υποδηλώνεται πως υπάρχουν εγγενή ανθρωπιστικά ίχνη. Το γεγονός αυτό είναι η επιτομή της ανθρόπινης ύπαρξης, εκπληρώνοντας την ταυτότητα των ανθρώπων ως όντα κοινωνικής φύσεως, διαφυλάσσοντας έτσι την αρμονική συμβίωση της κοινωνίας.

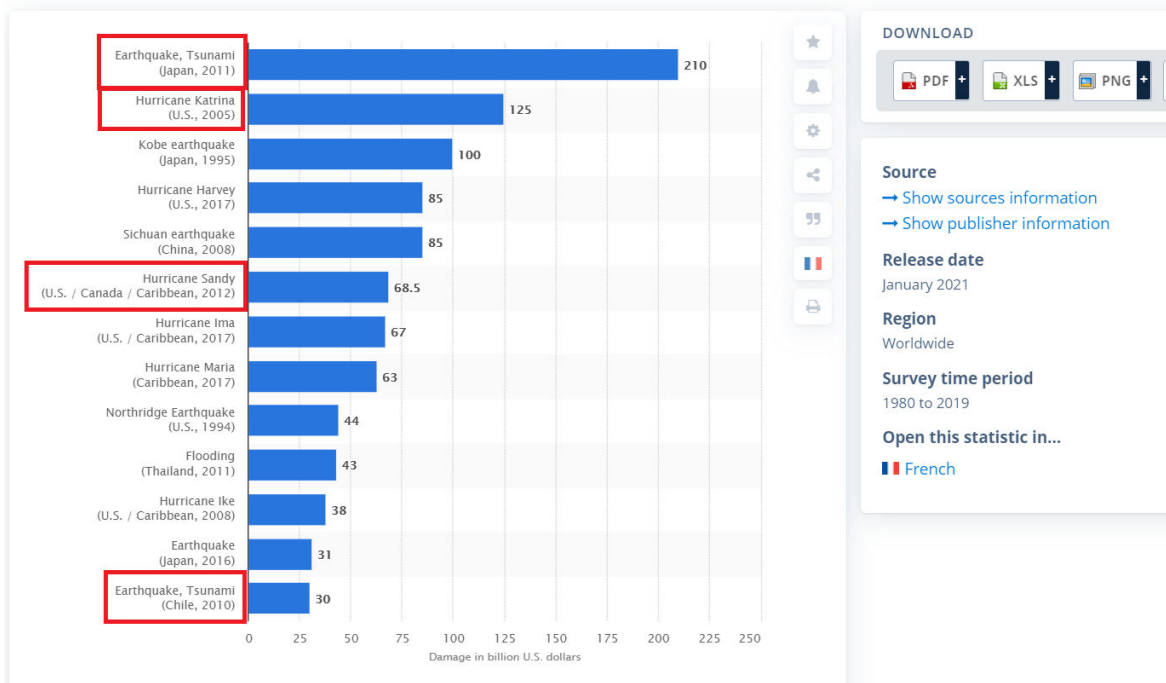
Αναμφισβήτητα, αντικείμενο προβληματισμού στη σύγχρονη κοινωνική καθημερινότητα είναι η τρομοκρατία. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις, ως απότοκο εξωτερικής πολιτικής, αποτελούν μία συνθήκη εκφοβισμού. Οι παράγοντες που επηρεάζουν και ενισχύουν την έξαρση τέτοιων φαινομένων ανήκουν στο θρησκευτικό και στο πολιτικό φάσμα. Ο εξτρεμισμός ανέκαθεν αποτελούσε μία διαχρονική ανθρόπινη συμπεριφορά, στην οποία οι άνθρωποι γίνονται έρμαιοι πολιτικών και οικονομικών σκοπιμοτήτων. Σε αυτήν την περίπτωση, ο δείκτης παρουσιάζει καθοδικές τάσεις και η άμβλυση αυτή αυξάνει τη διαφθορά. Οι μιμητικές τάσεις και η μαζοποίηση βοηθούν στην ακριβή αιτιολόγηση του φαινομένου. Σε πρώτο στάδιο, η υποστήριξη ενός ακραίου θρησκευτικού δόγματος προϋδεάζει εγκλήματα σε βάρος της ανθρωπότητας, μια και ο ρατσισμός, στο σημείο αυτό, κάνει έντονη την εμφάνισή του. Οι αντιλήψεις αυτές, σε συνδυασμό με την έλλειψη παιδείας και στοιχειώδους μόρφωσης βρίσκουν τα άτομα να πέφτουν θύματα πολιτικών και

θηρσκευτικών ιδεολογιών. Έτσι, λοιπόν, οι ηθικοί αυτουργοί στρατολογούν ανθρώπους, οι οποίοι μιμούνται τους προκατόχους τέτοιων συμπεριφορών.

Παρόλα αυτά, η τρομοκρατία ενδεχομένως ενισχύει και την εγκληματικότητα μέσω των πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων. Η διαφθορά μπορεί να εντοπιστεί στους κυβερνώντες των εκάστοτε χωρών, οι οποίοι με όχημα την διαφύλαξη της ασφάλειας των πολιτών τους, προχωρούν σε διαφθαρμένες ενέργειες, με στόχο την προώθηση ατομικών συμφερόντων. Η ιδιοτέλεια και η φιλοδοξία καθιστούν την απληστία ως αυτοσκοπό. Με αυτόν τον τρόπο καταπατάται κάθε ηθική αρχή και θυσιάζονται οι ανθρωπιστικές απόψεις στο βωμό ενός συνεχούς κέρδους.

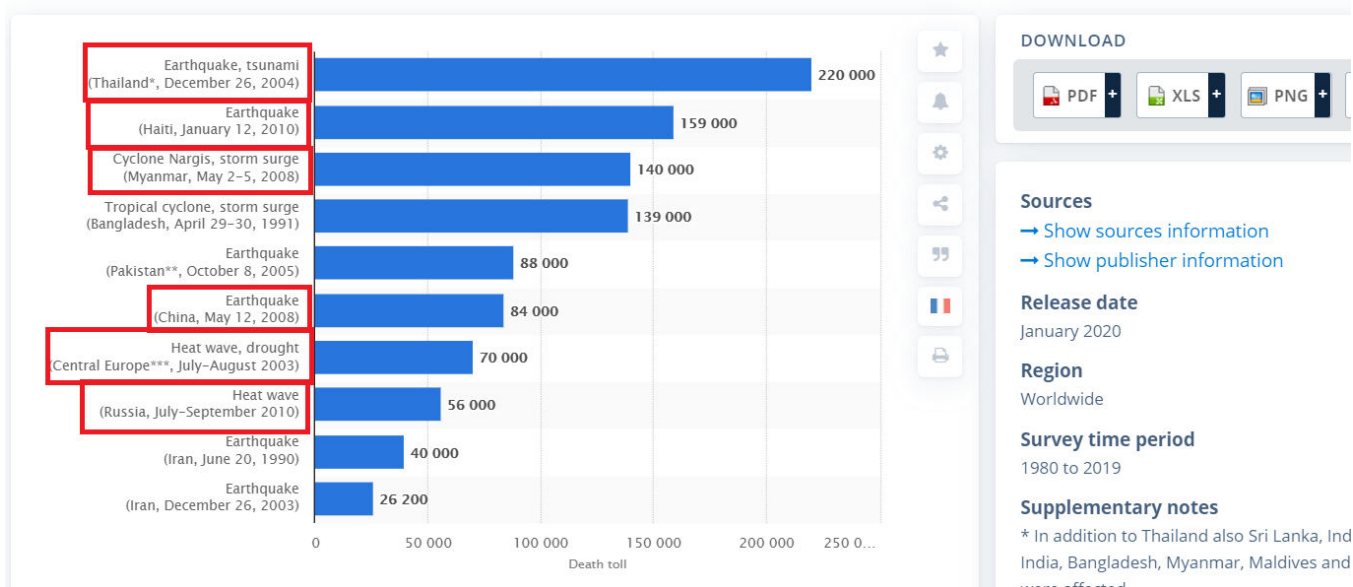
Εν κατακλείδι, όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις ενδείξεις του δείκτη, διαφέρουν ανά περίπτωση. Ο δείκτης είναι ένα σύγχρονο μέσο προειδοποίησης διαφθοράς, όπως αποφαίνεται στην παρακάτω έρευνα. Η συλλογή πληροφοριών για την κατηγοριοποίηση των Σοκ βάσει στατιστικών έγινε από την ιστοσελίδα « <https://www.statista.com> ». Συγκεκριμένα, για τον διαχωρισμό των φυσικών καταστροφών σε 1. «Φυσικές καταστροφές που προκάλεσαν τις μεγαλύτερες οικονομικές ζημιές» 2. «Φυσικές καταστροφές με τους περισσότερους νεκρούς» χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω στατιστικές αναλύσεις:

The 10 biggest natural disasters worldwide by economic damage from 1980 to 2019 (in billion U.S. dollars)

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/268126/biggest-natural-disasters-by-economic-damage-since-1980/>

The 10 most significant natural disasters worldwide by death toll from 1980 to 2019

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/268029/natural-disasters-by-death-toll-since-1980/>

3.1. Τρομοκρατία

Η πρώτη μορφή εξωγενούς σοκ που θα μελετήσουμε είναι η Τρομοκρατία. Ο προσδιορισμός του φαινομένου της Τρομοκρατίας αποδίδεται από ένα ευρύ φάσμα ορισμών λόγω της περιπλοκότητας και των διαφόρων μορφών που μπορεί να λάβει. Αναμφίβολα, μία παρουσίαση όλων των πτυχών της τρομοκρατίας δεν εξυπηρετεί την παρούσα ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, η οποία όσον αφορά το πεδίο της τρομοκρατίας προσανατολίζεται κυρίως στο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα εάν επηρεάζει μια Τρομοκρατική επίθεση την κλίση του Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της χώρα που πραγματώθηκε. Επομένως, παρακάτω θα αποδοθούν κάποιοι ορισμοί σχετικά με την Τρομοκρατία και στην συνέχεια θα ασχοληθούμε με την μελέτη περιπτώσεων, η οποία αποτελεί την μεθοδολογία της παρούσας έρευνας:

- ❖ Σύμφωνα με τον Bjorger (2005) η τρομοκρατία δεν αποτελεί μια ιδεολογία ή ένα κίνημα, αλλά μια μέθοδος προμελετημένης χρήσης βίας εναντίον (συνήθως) του άμαχου πληθυσμού, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός τους, δημιουργώντας το αίσθημα του φόβου στους έμμεσους και όχι στους άμεσους στόχους.

- ❖ Σύμφωνα με τον Miesels (2009) η σύγχρονη τρομοκρατία μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο συνδυασμός ακραίου θρησκευτικού και πολιτικού φανατισμού, ανάλογα τα συμφέροντα και τους στόχους της κάθε τρομοκρατικής οργάνωσης ή του τρομοκράτη. Οι ριζοσπαστικές αντιλήψεις των τρομοκρατικών ομάδων, σε αντίθεση με το σύγχρονο καπιταλιστικό μοντέλο διακυβέρνησης, συγκρούονται με την μεταμοντέρνα εποχή, με αποτέλεσμα η «παραδοσιακή» τρομοκρατία να εξελιχθεί σε «νέα» τρομοκρατία.
- ❖ Σύμφωνα με τον White (2016) οι κυβερνήσεις πολλές φορές υιοθετούν ορισμούς για το φαινόμενο της τρομοκρατίας, με σκοπό να εξυπηρετήσουν τα δικά τους συμφέροντα. Χαρακτηριστικό των παραπάνω ορισμών είναι η ασάφεια, η οποία επιτρέπει τις κυβερνήσεις να αυξήσουν την εξουσία τους και να ασκήσουν την πολιτική τους επιρροή στο πλήθος.

Η τρομοκρατία αποτελεί ένα μη στατικό φαινόμενο, καθώς τα κίνητρα, οι επιδιωκόμενοι στόχοι, οι πρακτικές, το προφίλ και άλλα χαρακτηριστικά της ομάδας μεταβάλλονται. Από τις αρχές του 1970, όταν πρωτοεμφανίστηκε ο όρος «Τρομοκρατία» και μέχρι και σήμερα, έχουν αποδοθεί εκατοντάδες ορισμοί παγκοσμίως. Σχεδόν σε όλες τις προσπάθειες προσδιορισμού του όρου, όμως, είναι κοινώς αποδεκτό ότι η τρομοκρατία διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα ποινικά αδικήματα, καθώς η άσκηση βίας έχει ως στόχο την επίτευξη – κυρίως- πολιτικών και θρησκευτικών σκοπιμοτήτων. (Enders and Sandler, 2005)

3.1.1. Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001)

Την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, δεκαεννέα μέλη της Αλ-Κάιντα ανέλαβαν να πραγματοποιήσουν το πιο πολύνεκρο τρομοκρατικό χτύπημα που γνώρισαν ποτέ οι Η.Π.Α., αλλά και το παγκόσμιο γίνεσθαι. Οι τρομοκράτες, αφού πρώτα έκαναν αεροπειρατεία σε τέσσερα αεροπλάνα τα οποία εκτελούσαν πτήσεις εντός Η.Π.Α., προσέκρουσαν σκοπίμως δυο από τα αεροπλάνα πάνω στους Δίδυμους Πύργους (World Trade Center) της Νέας Υόρκης, με αποτέλεσμα την κατάρρευση των Πύργων και προκαλώντας τον θάνατο πολλών ανθρώπων που βρίσκονταν ή εργαζόνταν εντός των κτιρίων. Ο αριθμός των νεκρών από την πτώση των κτιρίων ανέρχεται στους 2.750, συμπεριλαμβανομένων περίπου 400 αστυνομικών και πυροσβεστών που έσπευσαν στο σημείο για να βοηθήσουν.. Το τρίτο αεροπλάνο, συνετρίβει σε αγροτική περιοχή στην

Πενσυλβανία, έπειτα από πάλη των επιβατών με τους αεροπειρατές, οι οποίοι έχασαν τον έλεγχο του αεροσκάφους. Από την συντριβή σκοτώθηκαν 40 άτομα. Το τελευταίο αεροσκάφος προσέκρουσε στο Πεντάγωνο, αφήνοντας 184 νεκρούς. Και οι δεκαεννέα τρομοκράτες σκοτώθηκαν. (Bergen, 2020)

Η Η.Π.Α. στράφηκαν αμέσως εναντίον της Αλ-Κάιντα και του Σαντάμ Χουσεΐν, ο οποίος θεωρήθηκε ότι συνεργαζόταν με την τρομοκρατική οργάνωση. Από την πλευρά του Ισλάμ, ο Μπιν Λάντεν θεωρούσε τις Η.Π.Α. επικείμενο στόχο των τρομοκρατικών του επιθέσεων καθώς οι ιδεολογίες του δεν ταυτίζονταν με αυτές της Αμερικάνικης Κυβέρνησης. Στο Ισλάμ, μάλιστα, διέπονται από την αρχή ότι όποιος είναι αντίθετος του Ισλάμ θεωρείται εχθρός και πρέπει να εξοντωθεί με κάθε τρόπο. Ο βασικότερος, όμως, λόγος της επίθεσης, ήταν η βοήθεια που παρείχαν οι Η.Π.Α. τόσο στο Ισραήλ όσο και όσο και σε άλλα κράτη της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής και Ανατολικής Ασίας, τα οποία θεωρούνταν αντί-ισλαμικά. Χωρίς τη στήριξη των ΗΠΑ, τα κράτη αυτά δεν θα είχαν κάποια ισχύ. Οι επιθέσεις αυτές οδήγησαν τον αμερικανό πρόεδρο George Bush να υιοθετήσει νέα αντιτρομοκρατικά μέτρα και νομοθεσίες, ενώ ξεκίνησε παράλληλα την σταδιακή εξόντωση των Ταλιμπάν και του επικεφαλής τους Οσμάν Μπιν Λάντεν, αλλά και γενικότερα των τρομοκρατικών οργανώσεων. (Bergen, 2020)

3.1.1.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογίες	CPI
1996	7.7
1997	7.6
1998	7.5
1999	7.5
2000	7.8
2001	7.6
2002	7.7
2003	7.5
2004	7.5
2005	7.6
2006	7.3

Στις Η.Π.Α. ο Δείκτης CPI ξεκίνησε στο 7.7 5 χρόνια πριν το φρικτό Τρομοκρατικό γεγονός που άλλαξε όλες τις ισορροπίες της χώρας. Το 1997 σημείωσε μια μικρή μείωση της τάξης της 0.1 μονάδας, ενώ το 1998 μειώθηκε επιπλέον 0.1 μονάδα, φτάνοντας το 7.5, οπού και παρέμεινε και για το 1999. Το 2000 ο Δείκτης παρουσίασε αύξηση «κατακτώντας» το 7.8, ενώ το 2001 την χρονιά που συνέβη η μοιραία επίθεση ο Δείκτης μειώθηκε στο 7.6. Την αμέσως επόμενη χρονιά διαμορφώθηκε ξανά στο 7.6 του 1997, ενώ τις χρονιές 2003 και 2004 παρουσίασε μια μικρή μείωση. Το 2005 επανήλθε στο 7.6, ενώ το 2006, 5 χρόνια μετά την πτώση των Δίδυμων Πύργων ο Δείκτης Διαφθοράς έφτασε το 7.3, 0.3 μονάδες χαμηλότερα από το 2001. Οι παραπάνω αναλύσεις γίνονται ευκολότερα αντιληπτές στο παρακάτω διάγραμμα:

3.1.2. Τρομοκρατικές Επιθέσεις, Ισπανία (2004)

Το πρωί της 11ης Μαρτίου 2004, η Μαδρίτη έζησε τη χειρότερη τρομοκρατική επίθεση στη σύγχρονη ιστορία της. Οι στιγμιαίοι θάνατοι ανέρχονταν στους 177, ενώ οι τραυματίες σε περισσότερους από 1.800, 9 από τους οποίους κατέληξαν σε πρόωρους και 5 σε καθυστερημένους θανάτους, με αποτέλεσμα οι νεκροί να φτάσουν τους 191. Οι βομβιστικές επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν σε γρήγορες διαδοχικές εκρήξεις λίγο πριν τις 8 π.μ. Η αστυνομία βρήκε και αφοπλίσε τρεις άλλες βόμβες. (Sciolino, 2004)

Και τα τέσσερα τρένα αναχώρησαν από την Alcada de Enares ανάμεσα στις 07:01 και 07:14. Οι εκρήξεις συνέβησαν ανάμεσα στις 07:37 και 07:40, όπως περιγράφονται παρακάτω: (Juzgado Central de Instruccion, 2006)

- ✚ Σταθμός *Santa Eugenia*; Στις 7.36 Π.Μ. , η έκρηξη μιας βόμβας σε ένα τρένο που μόλις έφτασε στο σταθμό προκάλεσε το θάνατο 16 ατόμων.
- ✚ Σταθμός *Atocha*: Στον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό Atocha στην καρδιά της Μαδρίτης, μόλις ένα τετράγωνο από το Μουσείο Prado, σημειώθηκαν αρκετές εκρήξεις σε δύο τρένα στις 7.39 Π.Μ. Το πρώτο τρένο βρισκόταν στην πλατφόρμα του σταθμού όταν τρεις από τις πέντε βόμβες που ήταν τοποθετημένες μέσα στο τρένο εξερράγησαν, προκαλώντας 29 στιγμιαίους θανάτους. Η δεύτερη έκρηξη σημειώθηκε περίπου 500 μέτρα μακριά, σε ένα τρένο έξω από το σταθμό απέναντι από την οδό *Télez*, όπου τέσσερις βόμβες εξερράγησαν προκαλώντας 59 άμεσους θανάτους.
- ✚ Ταυτόχρονα, δύο βόμβες εξερράγησαν σε ένα άλλο τρένο τη στιγμή που αναχωρούσε από το σταθμό *El Pozo* , μια γειτονιά εργατικής τάξης της Μαδρίτης, προκαλώντας 67 θανάτους. Δύο βόμβες απέτυχαν να εκραγούν, μία εκ των οποίων ανακτήθηκε ανέπαφη, επιτρέποντας στην αστυνομία να εξετάσει τη σύνθεση και τον μηχανισμό ενεργοποίησής της.

Οι τρομοκρατικές αυτές επιθέσεις έλαβαν χώρα τρεις μέρες πριν τις βουλευτικές εκλογές στην Ισπανία. Η ευθύνη για το τραγικό γεγονός αποδόθηκε αρχικά στην βασκική αυτονομιστική οργάνωση ETA. Στη συνέχεια, όμως, αποδόθηκε στην Αλ-Κάιντα. Στις 14 Μαρτίου 2004, ο Αμπό Ντουτζάνα αλ-Αφγκάνι, ένας υπερασπιστής της αλ-Κάιντα στην Ευρώπη, ανέλαβε μέσω οπτικοακουστικού υλικού την ευθύνη για τις επιθέσεις. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, οι επιθέσεις ήταν μια μορφή εκδίκησης για τη συμμετοχή ισπανικών στρατευμάτων στον πόλεμο του Ιράκ. Η επιρροή των τρομοκρατικών επιθέσεων στα αποτελέσματα της κάλπης ήταν φανερή, καθώς ανεδείχθη νικητής ο Χοσέ Λουί Ροντρίγκεθ Θαπατέρο έναντι του έως τότε πρωθυπουργού Χοσέ Μαρία Αθνά, ο οποίος κατηγορούσε την ETA για τις τρομοκρατικές επιθέσεις και όχι την Αλ-Κάιντα. (Sciolino, 2004)

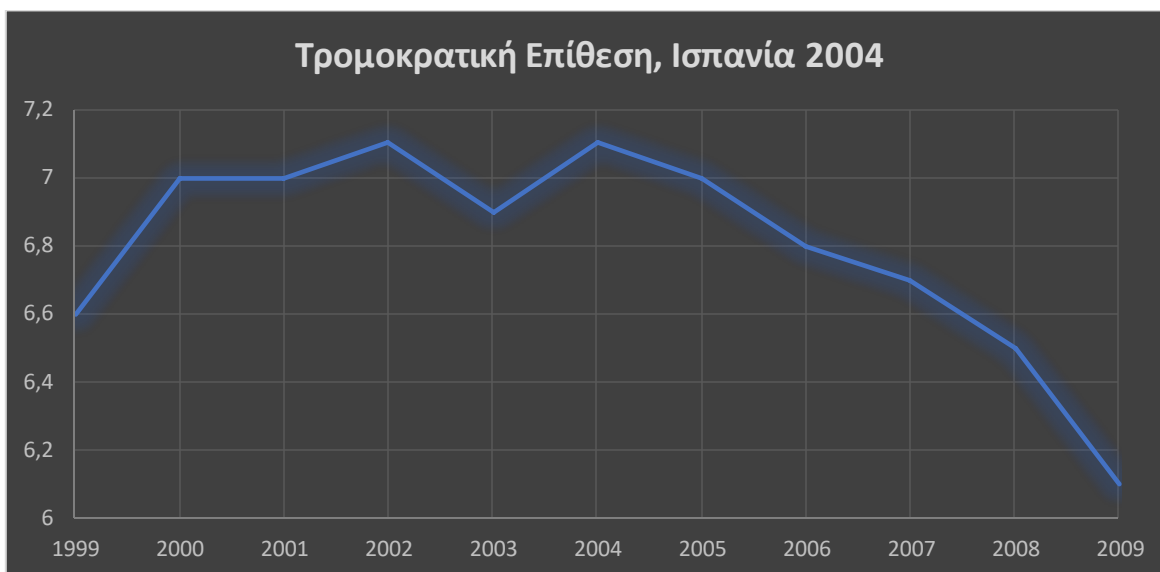
Μια ομάδα Μαροκινών, Σύριων και Αλγερινών Μουσουλμάνων μαζί με δύο πληροφοριοδότες της αστυνομίας ήταν ύποπτοι για την επίθεση, όπως ανακοινώθηκε από τις δικαστικές αρχές. Υπήρξαν πολλοί ύποπτοι για τη συμμετοχή τους στις επιθέσεις, από τους οποίους οι 21 καταδικάστηκαν και οι 5 αθώωθηκαν, έπειτα από μια πεντάμηνη δίκη το 2007. (Castelfranco, 2009)

3.1.2.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
1999	6.6
2000	7
2001	7
2002	7.1
2003	6.9
2004	7.1
2005	7
2006	6.8
2007	6.7
2008	6.5
2009	6.1

Η ανάλυση του Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς (CPI) για την Τρομοκρατική Επίθεση στην Μαδρίτη της Ισπανίας θα διεξαχθεί για την χρονική περίοδο 1999-2009. Το 1999 ο CPI κυμαινόταν στο 6.6, ενώ το 2000 αυξήθηκε στο 7, οπού και παρέμεινε και το 2001. Η αύξηση αυτή του Δείκτη μας φανερώνει ότι μειώθηκε η διαφθορά στην Ισπανία. Το 2002 αυξήθηκε ελάχιστα ακόμα ο CPI στο 7.1, το 2003 μειώθηκε κατά 0.2, ενώ το 2004 οπού και πραγματοποιήθηκε η Τρομοκρατική Επίθεση στα τρένα των Σιδηροδρομικών Σταθμών επανήλθε στο 7.1. Από το 2004 και μέχρι το 2009 ο CPI όλο και μειώνεται. Συγκεκριμένα, το 2005 αμβλύθηκε στο 7, το 2006 στο 6.8, το 2007 στο 6.7, το 2008 στο 6.5 και τέλος το 2009 στο 6.1. Η καθοδική αυτή τάση του CPI μας αποδεικνύει την αύξηση της διαφθοράς στην Ισπανία. Σε εύρος 11 χρόνων ο CPI μειώθηκε κατά 0.5, ενώ από το 2004 έως το 2009

παρατηρείται περιορισμός του δείκτη, της τάξεως της 1 μονάδας, η οποία γίνεται εύληπτη στο παρακάτω γράφημα:

3.1.3. Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιπίνες (2004)

Η πιο αιματηρή τρομοκρατική επίθεση στη θάλασσα συνέβη στις 27 Φεβρουαρίου 2004, όταν το Superferry 14 βυθίστηκε μόλις 90 λεπτά, αφότου απέπλευσε από το λιμάνι της Μανίλα. Συγκεκριμένα, στο SuperFerry 14, όπως ονομαζόταν το επιβατικό πλοίο που κατευθυνόταν προς τις Νότιες Φιλιπίνες, λίγο μετά τα μεσάνυχτα πραγματοποιήθηκε έκρηξη, την οποία επακολούθησε πυρκαγιά. Αν και στην αρχή είχε θεωρηθεί ατύχημα, οι έρευνες αργότερα αποκάλυψαν ότι υπεύθυνη για την έκρηξη ήταν εκρηκτική συσκευή. Θεωρητικά 116 άτομα από τα 900 που επενέβαιναν είναι νεκρά. (Human Rights Watch, 2007). Η πληροφορία αυτή είναι υποτιθέμενη, γιατί μόνο 63 πτώματα ανακτήθηκαν. Οι υπόλοιποι θεωρήθηκαν αρχικά αγνοούμενοι και μετά το πέρας των ερευνών ανακηρύχθηκαν νεκροί. Η ανάκτηση των θυμάτων διήρκεσε αρκετούς μήνες, με μόνο 4 σώματα να ανακτούνται από την Ακτοφυλακή την πρώτη εβδομάδα, παρά το γεγονός ότι το βυθισμένο πλοίο ρυμουλκήθηκε σε ρηχά νερά, για να διευκολυνθεί η έρευνα. Σε πολλές περιπτώσεις, βρέθηκαν μόνο διάφορα μέλη του σώματος κάποιων θυμάτων, καθιστώντας ανέφικτη την αναγνώριση της ταυτότητας του θύματος. (SMH, 2004)

Πολλές ήταν οι τρομοκρατικές ομάδες που δήλωσαν υπεύθυνες για την τραγωδία, όμως διαπιστώθηκε ότι υπαίτιος ήταν η οργάνωση του Αμπού Σαγιάφ που συνδέεται με την Αλ

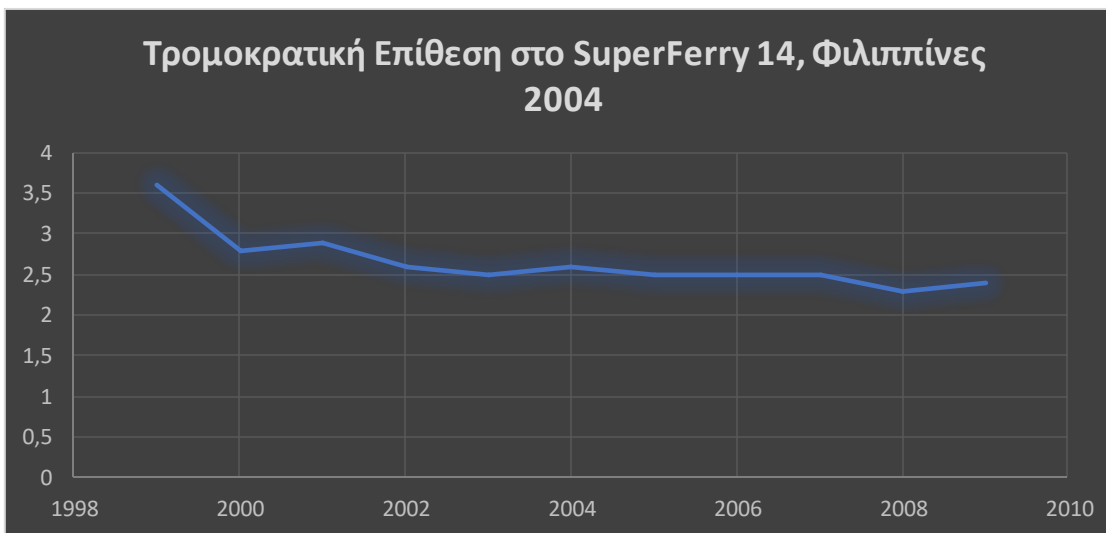
Κάιντα. Υπήρξε, επίσης, η θεωρία ότι το Superferry στοχοποιήθηκε επειδή οι ιδιοκτήτες του, η WG&A, απέρριψαν αίτημα για 1 εκατομμύρια δολάρια σε χρήματα προστασίας από τον Αμπού Σαγιάφ το 2003. Συγκεκριμένα, ο Ρεντόντο Ντελλόσα, ο οποίος ήταν μέλος της RMS (Rajah Solaiman Movement), τρομοκρατικής ομάδας ανταρτών που συνδέεται με την ομάδα του Αμπού Σαγιάφ, επιβιβάστηκε στο SuperFerry 14, τοποθέτησε τον εκρηκτικό μηχανισμό στην κουκέτα 51B και αποβιβάστηκε πριν το πλοίο αναχωρήσει από το λιμάνι. (Human Rights Watch, 2007) Ο Ντελλόσα μαζί με άλλους 6 υπόπτους συνελήφθησαν για τον βομβαρδισμό, με εξαίρεση τους εγκεφάλους της οργάνωσης Καντάφου Τζαγκαλιάνικαι Αμπού Σουλειμάν, οι οποίοι σκοτώθηκαν από πυροβολισμούς, το 2006 και το 2007 αντίστοιχα. (Safety4sea, 2019)

3.1.3.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογίες	CPI
1999	3.6
2000	2.8
2001	2.9
2002	2.6
2003	2.5
2004	2.6
2005	2.5
2006	2.5
2007	2.5
2008	2.3
2009	2.4

Η Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14 στις Φιλιππίνες πραγματοποιήθηκε το 2004 με Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς 2.6. Πέντε χρόνια πριν, το 1999 ο Δείκτης βρισκόταν στο 3.6, δηλαδή 1 μονάδα παραπάνω. Το 2000 παρουσιάστηκε μείωση στο 2.8, ενώ από το 2000 κι έπειτα ο Δείκτης εμφανίζει κάποιες αυξομειώσεις μικρής κλίμακας. Συγκεκριμένα, το 2001 ο Δείκτης έφτασε το 2.9, το 2002 το 2.6, το 2003 το 2.5 και το 2004 το 2.6 όπως προαναφέρθηκε. Από το 2005 και έως το 2007 ο CPI παρέμεινε σταθερά στο 2.5, το 2008

μειώθηκε στο 2.3, ενώ το 2009 αυξήθηκε κατά 0.1. Επομένως, σε εύρος 11 χρόνων ο CPI μειώθηκε κατά 1.2, όπως γίνεται προφανές στο παρακάτω διάγραμμα:

3.1.4. Διπλή Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011)

Στις 22 Ιουλίου του 2011 έλαβε χώρα η διπλή τρομοκρατική επίθεση στη Νορβηγία, η οποία χαρακτηρίστηκε ως η φονικότερη επίθεση στη χώρα από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. (Libell and Specia, 2021) Στις 3:25 μ.μ. μια βόμβα, η οποία είχε τοποθετηθεί μέσα σε ένα παρκαρισμένο αυτοκίνητο εξερράγη στο κεντρικό συγκρότημα γραφείων της Νορβηγικής Κυβέρνησης, αφήνοντας 8 ανθρώπους νεκρούς και αρκετούς τραυματίες σε κρίσιμη κατάσταση. Η έκρηξη αυτή αποτέλεσε «αντιπερισπασμός» ώστε να παραπλανηθεί η αστυνομία και ο δράστης να καταφέρει να μεταφερθεί με μια βάρκα, την οποία είχε νοικιάσει, στο νησί Ουτόγια, όπου στεγαζόταν θερινή κατασκήνωση, μέρος της οποίας ήταν το τμήμα νεολαίας του Εργατικού κόμματος (*Workers' Youth League (AUF)*). Στις 5:26 μ.μ., δύο ακριβώς ώρες μετά την έκρηξη της βόμβας στο Όσλο, ο δράστης ντυμένος αστυνομικός, κατέφτασε στην κατασκήνωση και άνοιξε πυρ κατά του συγκεντρωμένου πλήθους, σκοτώνοντας 69 άτομα, κυρίως εφήβους και τραυματίζοντας περισσότερους από 100 ανθρώπους. Οι επιζώντες περιέγραψαν ότι ο δράστης πυροβολούσε τυχαία τα θύματα του και ειδικά όποιους εντόπιζε κρυμμένους ή άτομα που προσπάθησαν να διαφύγουν κολυμπώντας. (BBC news, 2012)

Υπαίτιος των επιθέσεων κρίθηκε ο Νορβηγός εθνικιστής Άντερς Μπέρινγκ Μπρέιβικ. Ο δράστης είχε πολιτικά κίνητρα, ήταν ακροδεξιός εξτρεμιστής και έχει προβάλει τις πεποιθήσεις και τα σχέδιά του μέσω διαφόρων μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μάλιστα,

είχε συντάξει και ένα μανιφέστο με τον τίτλο «2083 – A European Declaration of Independence», στο οποίο επιτίθεται σε άτομα με διαφορετικές πολιτικές απόψεις καθώς και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για το ότι «δεν μας λένε την πλήρη αλήθεια για την κλίμακα και τις συνέπειες της μουσουλμανικής μετανάστευσης» (Breivik, 2011, σελ415). Σε μια άλλη ενότητα ο δράστης περιγράφει σχολαστικά τα πιο αποτελεσματικά μέσα για την επίτευξη των στόχων κάποιου. Για παράδειγμα, ο δράστης συνιστά στους συντρόφους του να φαίνονται μετριοπαθείς και να συμπεριφέρονται στους μετανάστες σαν ανώτεροι και επαρκώς μορφωμένοι Ευρωπαίοι, καθώς να προσέχουν τον τρόπο που ντύνονται, προτείνοντας την χρήση πουκάμισων (Breivik, 2011, σελ.1015). Η δίκη του ξεκίνησε στις 16 Απριλίου του 2012 και ολοκληρώθηκε στις 22 Ιουνίου του ίδιου έτους. Το δικαστήριο τον έκρινε ένοχο για τη δολοφονία 77 ανθρώπων και τον καταδίκασε σε 21 χρόνια φυλάκισης, που είναι η μέγιστη δυνατή ποινή στη Νορβηγία. (Falkheimer, 2014)

3.1.4.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2006	8.8
2007	8.7
2008	7.9
2009	8.6
2010	8.6
2011	9
2012	8.5
2013	8.6
2014	8.6
2015	8.8
2016	8.5

Η Νορβηγία αποτελεί μια από τις χώρες που βρίσκονται κάθε χρόνο ψηλά στην λίστα των χωρών που εξετάζει το Transparency International ως προς την έλλειψη διαφθορά τους. Η διπλή τρομοκρατική επίθεση του «μοναχικού λύκου» Άντερς Μπέρινγκ Μπρέιβικ, όμως, έφερε μικρές αλλαγές στον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς (CPI), Το 2006 ο CPI της Νορβηγίας βρισκόταν στο 8.8, ενώ το 2007 μειώθηκε μόνο κατά 0.1 μονάδα, σε αντίθεση

με το 2008 που έφτασε το 7.9, που πρόκειται για μια από τις χαμηλότερες τιμές που έχει φτάσει ποτέ η χώρα κι αυτό προκύπτει λογικά και από την χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Το 2009 και το 2010 ανέκαμψε φτάνοντας το 8.6, ενώ το 2011 οπού κι έλαβε χώρα η διπλή τρομοκρατική επίθεση, κατάφερε να φτάσει στο 9. Το 2012 υπήρξε μείωση της τάξης του 0.5 ενώ το 2013 και το 2014 επανήλθε στο 8.6 που βρισκόταν και τις χρονιές 2009-10. Έπειτα, το 2015 παρουσίασε ανοδική τάση (8.8), καταλήγοντας στο 8.5 το 2016. Συνεπώς, σε εύρος 11 χρόνων (από το 2006 έως και το 2016) ο Δείκτης αμβλύθηκε κατά 0.3, ενώ από το 2011 που η Νορβηγία έζησε τη φονικότερη επίθεση της στη σύγχρονη ιστορία μέχρι το 2016, ο Δείκτης μειώθηκε κατά 0.5. Οι μειώσεις αυτές γίνονται περισσότερο αντιληπτές στο παρακάτω διάγραμμα:

3.2. Φυσικές Καταστροφές

Η δεύτερη μορφή εξωγενούς σοκ που θα αναλύσουμε είναι οι φυσικές καταστροφές. Μια από τις πρώτες απόπειρες προσδιορισμού της έννοιας των φυσικών καταστροφών είναι αυτή που πραγματοποιήθηκε από τον Charles Fritz τη δεκαετία του '60, σύμφωνα με τον οποίο η φυσική καταστροφή αποτελεί ένα γεγονός που πραγματώθηκε σε συγκεκριμένο χρόνο και χώρο και επηρέασε μια κοινωνία. Λόγω της κατάστασης κινδύνου που προκύπτει, παρατηρούνται απώλεις είτε ανθρώπινων ζώων είτε υλικές, οι οποίες διαταράζουν την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. (Peek & Mileti, 2002). Οι ανεπιθύμητες, αυτές, ενέργειες που προκύπτουν από διενέργειες της φύσης, όπως για παράδειγμα σεισμοί,

τσουνάμι, τυφώνες, πλημμύρες, πυρκαγιές, κατολισθήσεις, καύσωνες, κάποια από τα οποία θα εξετάσουμε και παρακάτω.

Η εκδήλωση φυσικών καταστροφών προκαλεί συχνά κοινωνικής ή οικονομική φύσεως απώλειες. Υπολογίζεται ότι ο μέσος όρος των αποθανόντων από φυσικές καταστροφές ανέρχεται στους 60.000 ανά έτος, αριθμός που εκπροσωπεί το 0.1% των θανάτων παγκοσμίως. (Ritchie & Roser, 2014) Στην παρούσα έρευνα, οι φυσικές καταστροφές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: 1) Φυσικές καταστροφές με τις μεγαλύτερες οικονομικές ζημιές 2) Φυσικές καταστροφές με τους περισσότερους νεκρούς. Όπως παρατηρείται από την μελέτη περιπτώσεων, στην πρώτη κατηγορία οι χώρες που έχουν πληγεί από κάποιο σοκ με μεγάλες οικονομικές ζημιές ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς φαίνεται να μειώνεται με την πάροδο των χρόνων. Αυτό σημαίνει, ότι το σοκ μακροπρόθεσμα αυξάνει τη διαφθορά στην εκάστοτε χώρα. Αντιθέτως, στην περίπτωση των πολύνεκρων φυσικών καταστροφών, ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς αυξάνεται σε βάθος χρόνου. Αυτό σημαίνει ότι στις πληγείσες χώρες, η διαφθορά μειώνεται μακροχρόνια.

Φυσικές Καταστροφές με τις μεγαλύτερες οικονομικές ζημιές

3.2.1. Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α. (2005)

Ο τυφώνας Κατρίνα αποτελεί μια από τις πιο καταστροφικές καταστροφές που έπληξε τις Η.Π.Α. και ειδικότερα την πολιτεία της Λουιζιάνα στις 29 Αυγούστου του 2005. Ξεκινώντας από τις Μπαχάμες στις 23 Αυγούστου ως μια τροπική καταιγίδα, κατάφερε να φτάσει σταδιακά στη Φλόριντα στις 25 Αυγούστου, οπού και πήρε τη μορφή τυφώνα πρώτου βαθμού. Στη συνέχεια, φτάνοντας στον κόλπο του Μεξικού στις 28 Αυγούστου, η Κατρίνα δυνάμωσε σε τυφώνα πέμπτου βαθμού και την επομένη έφτασε στις πολιτείες του Μισισσισιπή και της Λουιζιάνα, οπού και αποδυναμώθηκε σε τυφώνα τρίτου βαθμού. Σ' αυτές τις πολιτείες δημιουργήθηκαν και οι περισσότερες ζημιές λόγω του τυφώνα, καθώς αποτέλεσαν το σημείο που ο τυφώνας έκανε την τελευταία του «στροφή» πριν αποδυναμωθεί. Ο αριθμός των ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους από τον καταστροφικό τυφώνα ανήλθαν στους 1.833. (National Weather Service, 2016)

Ο τυφώνας Κατρίνα χαρακτηρίστηκε ως ο πρώτος πιο ζημιογόνος τυφώνας όλων των εποχών, με τις ζημιές να φτάνουν τις 125 δισεκατομμύρια δολάρια. (National Hurricane

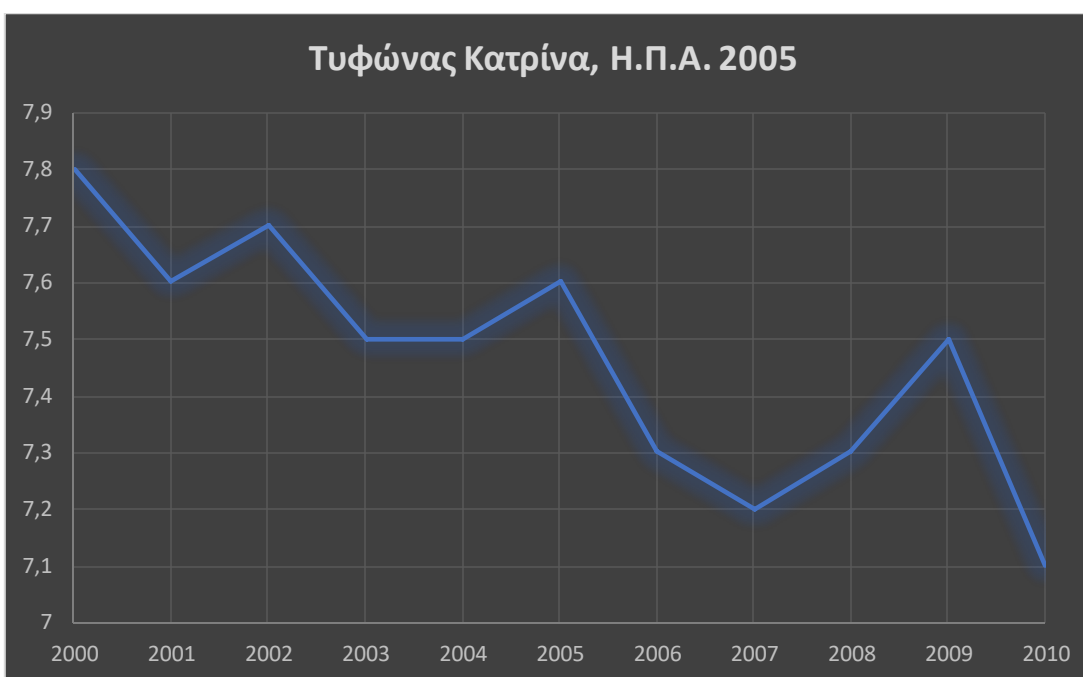
Center, 2018) Περισσότερα από 200.000 σπίτια καταστράφηκαν ολοσχερώς, ενώ ακόμα και 8 χρόνια μετά τον τυφώνα, η Νέα Ορλεάνη έχει μειωμένο πληθυσμό κατά 25% και πολλά μέρη της πόλης δεν έχουν ανακατασκευαστεί από τότε. (Deryugina, Kawano and Levitt, 2014) Η Κατρίνα επέφερε σοβαρές ζημιές και στην παραγωγή πετρελαίου των Η.Π.Α. Συγκεκριμένα, κατέστρεψε 113 υπεράκτιες πλατφόρμες πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόλπο του Μεξικού, ενώ άλλοι 53 υπέστησαν σοβαρές ζημιές, σε συνδυασμό με τον τυφώνα Ρίτα που έπληξε τις ίδιες περιοχές περίπου ένα μήνα αργότερα. (Cruz and Krausmann, 2009) Τα παραπάνω είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου σε 3,07 δολάρια το γαλόνι, ενώ μειώθηκε κατά 25% η παραγωγή πετρελαίου. (Grunewald, 2005) Ο τυφώνας Κατρίνα «χτύπησε» την καρδιά των πλατφορμών πετρελαίου της χώρας, κατάσταση που σε συνδυασμό με τον ακαταλόγιστο αριθμό ανθρώπων που έμειναν άστεγοι λόγω της ολικής κατάρρευσης των σπιτιών τους δίκαια αναγνωρίστηκε ως ο πιο –οικονομικά- καταστροφικός τυφώνας όλων των εποχών.

3.2.1.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2000	7.8
2001	7.6
2002	7.7
2003	7.5
2004	7.5
2005	7.6
2006	7.3
2007	7.2
2008	7.3
2009	7.5
2010	7.1

Ο τυφώνας Κατρίνα άλλαξε πολλά από τα δεδομένα της οικονομίας των Η.Π.Α., κατάσταση που αποφαίνεται και στον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της. Από το 2000, οπότε και ξεκινά η ανάλυση του Δείκτη CPI έως και το 2010, οπότε τελειώνει, παρουσιάζονται πολλές αυξομειώσεις. Συγκεκριμένα, το 2000 ο Δείκτης CPI βρισκόταν

στο 7.8, το 2001, την χρονιά στην οποία μάλιστα έπεσαν και οι Δίδυμοι Πύργοι, μειώθηκε στο 7.6, το 2002 αυξήθηκε κατά 0.1, ενώ τις χρονιές 2004 και 2005 έφτασε το 7.5. Την χρονιά που οι Η.Π.Α. «χτυπήθηκαν» από τον τυφώνα Κατρίνα ο CPI βρισκόταν στο 7.6, ενώ τις επόμενες 3 χρονιές παρουσιάστηκαν μειώσεις της τάξης 0.3 με 0.4, φτάνοντας το 2009 στο 7.5. Τέλος, το 2010 ο Δείκτης έφτασε το 7.1, την χαμηλότερη τιμή που είχε ποτέ από το 1995 που ξεκίνησε να υπολογίζεται από το Transparency International. Η διαφορά από το 2000 μέχρι το 2010 ανέρχεται στους 0.7 βαθμούς, ενώ από το 2005, όπου πραγματοποιήθηκε ο καταστροφικός τυφώνας, μέχρι το 2010 η διαφορά ανέρχεται στους 0.5 βαθμούς, όπως φανερώνεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

3.2.2. Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010)

Μία από τις πιο αξιοσημείωτες σεισμικές καταστροφές ήταν αυτή που έλαβε χώρα στην περιοχή της Χιλής στις 27 Φεβρουαρίου 2010. Με επίκεντρο τη βορειοκεντρική ακτή, στο σημείο που η πλάκα της Νάσκα και αυτή της Βορειοαμερικανικής εφάπτονται, 8,8 βαθμοί της κλίμακας ρίχτερ συντάραξαν την Χιλή, αλλά και πολλές από τις γύρω περιοχές. Συγκεκριμένα, πέρα από τις πέντε μεγαλουπόλεις της Χιλής έγινε αισθητός στην Αργεντινή, το Μπουένος Άιρες και τη Βραζιλία. Τον σεισμό διαδέχτηκαν αρκετοί μικρότερης κλίμακας, αλλά ακόμα αισθητοί μετασεισμοί. Επιπροσθέτως, η σύγκλιση των τεκτονικών πλακών είχε ως αποτέλεσμα την πυροδότηση ενός τσουνάμι, το οποίο επέφερε περισσότερες αρνητικότερες επιπτώσεις στις ήδη πληγέντες περιοχές. (Pallardy, 2021)

Τα αρνητικά αποτελέσματα του σεισμού κόστισαν τη ζωή 521 ανθρώπων, ενώ 56 ακόμα θεωρήθηκαν αγνοούμενοι και περισσότεροι από 12.000 τραυματίστηκαν. Οι συνολικές υλικές ζημιές που αφορούν το οικονομικό σκέλος άγγιζαν τα 30 δισεκατομμύρια δολάρια. Στις υλικές ζημιές συγκαταλέγονται και 370.000 σπίτια, 4.013 σχολεία, 79 νοσοκομεία και 4.200 βάρκες τα οποία καταστράφηκαν είτε μερικώς είτε ολοσχερώς. Οι πληγέντες που αναγκάστηκαν λόγω αυτών να εκτοπιστούν ανέρχονται στους 800.000. Ο σεισμός και το τσουνάμι προκάλεσαν, επίσης, τεράστιες ζημιές στο ηλεκτρικό δίκτυο της χώρας, αφού πολλά από τα εργοστάσια παροχής ρεύματος κατέρρευσαν, με αποτέλεσμα πολυήμερες διακοπές ρεύματος. (Aranedo, et al., 2010) Ο ηλεκτρισμός δεν ήταν, όμως, η μοναδική από τις βασικές ανάγκες που επηρεάστηκαν. Υπήρξε, επιπλέον, περιορισμένη διαθεσιμότητα φαγητού, νερού και βενζίνης. Αυτά είχαν ως αποτέλεσμα εκτεταμένες λεηλασίες, ειδικότερα σε απομονωμένες πληγείσες περιοχές, πράξεις, δηλαδή, που αρκετές φορές ταυτίζονται με διαφορές μορφές διαφθοράς. (Pallardy, 2021)

3.2.2.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2005	7.3
2006	7.3
2007	7
2008	6.9
2009	6.7
2010	7.2
2011	7.2
2012	7.2
2013	7.1
2014	7.3
2015	7

Τις χρονιές 2005 και 2006, 5 και 4 χρόνια αντίστοιχα πριν τον σεισμό και το τσουνάμι στη Χιλή, ο δείκτης CPI βρισκόταν στο 7.3. Από το 2007 και μέχρι το 2009 ο δείκτης παρουσίασε κάποιες μικρές μεταπτώσεις, ενώ το 2010, την χρονιά που πραγματοποιήθηκε το ατυχές συμβάν η τιμή του CPI έφτασε το 7.2, οπου και παρέμεινε και για τα επόμενα 2

χρόνια. Το 2013, παρατηρήθηκε μια μικρή πτώση της τάξης του 0.1 και το 2014 αυξήθηκε στο 7.3. Τέλος, το 2015 ο δείκτης μειώθηκε στο 7, δηλαδή 0.3 λιγότερο από το 2005 και 0.2 λιγότερο από την χρονιά του καταστροφικού γεγονότος. Οι μικρές αυτές αλλαγές αποφαίνονται καλύτερα στο παρακάτω διάγραμμα:

3.2.3. Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011)

Σύνηθες φαινόμενο αποτελούν οι φυσικές καταστροφές στη Μέση Ανατολή. Ωστόσο, ένας σεισμός, του οποίου το μέγεθος ήταν άξιο αναφοράς και δεν είχε προηγούμενο ήταν αυτός που συνέβη στο Τόκοκου της Ιαπωνίας. Ειδικότερα, στις 11 Μαρτίου 2011 9 βαθμοί της κλίμακας ρίχτερ τάραξαν τα ανοικτά της ακτής, όπου εντοπίζεται στον Ειρηνικό Ωκεανό. Πρόκειται για τον πιο ισχυρό σεισμό που συνέβη στην Ιαπωνία, καθιστώντας τον τέταρτο μεγαλύτερο σεισμό παγκοσμίως. Στη συνέχεια, η ισχυρή σεισμική δόνηση προκάλεσε τσουνάμι, το οποίο είχε κύματα ύψους 40.5 μέτρων, ταξιδεύοντας με ιλιγγιώδη ταχύτητα στο Σεντάι της Ιαπωνίας. (Mori, et al., 2012)

Ο σεισμός και το τσουνάμι στην Ιαπωνία ίσως να αποτελούν τις πιο ζημιογόνες φυσικές καταστροφές της σύγχρονης ιστορίας. Οι επιβεβαιωμένοι θάνατοι ανέρχονται σε περισσότερους από 15.000, ενώ οι αγνοούμενοι ξεπέρασαν τους 3.000. Οι οικονομικές επιπτώσεις αποτέλεσαν απόρροια της φυσικής καταστροφής, καθώς το κόστος τους υπολογίστηκε περίπου 210 δισεκατομμύρια δολάρια. Τα κατεστραμμένα κτήρια ξεπέρασαν τα 130.000, φτάνοντας, έτσι, τις δομικές ζημιές σε ποσοστό της τάξης των 30% στις

περιοχές που «χτυπήθηκαν» από το τσουνάμι. Πέρα από τους θανάτους και τις υλικές ζημιές δεν ξέφυγαν από τα αρνητικά επακόλουθα του σεισμού τρεις πυρηνικοί αντιδραστήρες της Φουκουσίμα. (Koshimura, Hayashi & Gokon, 2014)

3.2.3.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2006	7.6
2007	7.5
2008	7.3
2009	7.7
2010	7.8
2011	8
2012	7.4
2013	7.4
2014	7.6
2015	7.5
2016	7.2

Το 2011 η Ιαπωνία γνώρισε έναν από τους πιο ζημιογόνους σεισμούς, ο οποίος οδήγησε στο ξέσπασμα ενός τσουνάμι. Ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς κυμαινόταν από 7.3 έως και 7.8 από το 2006 μέχρι και το 2010. Το 2011 ο δείκτης έφτασε τους 8 βαθμούς, ενώ το 2012 και το 2013 παρουσίασε σημαντική μείωση, φτάνοντας το 7.4. Το 2014 ο CPI αυξήθηκε στο 7.6, το 2015 μειώθηκε κατά 0.1 και, τέλος, το 2016 μειώθηκε ακόμα περισσότερο φτάνοντας το 7.2. Στο παρακάτω διάγραμμα γίνονται εύληπτη η διαφορά της τάξης του 0.4 του δείκτη από το 2006 έως και το 2016, καθώς και η διαφορά από το 2011, της χρονιάς, δηλαδή, που η Ιαπωνία «χτυπήθηκε» από τα προαναφερθέντα καταστροφικά φαινόμενα, η οποία ανέρχεται στους 0.8 βαθμούς:

3.2.4. Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012)

Ο τυφώνας Σάντυ έπληξε πολλές πολιτείες της Αμερικής καθώς και τον Καναδά στις 29 Οκτωβρίου του 2012. Ήταν ένας τυφώνας κατηγορίας 3 που αργότερα υποβαθμίστηκε σε τροπική καταιγίδα. Παρά το γεγονός ότι ήταν ένας τυφώνας μόνο κατηγορίας 3, ήταν ένας από τους πιο επιζήμιους τυφώνες λόγω του ότι ξεκίνησε από την θάλασσα. Οι θάνατοι που σχετίζονται με τον τυφώνα ανήλθαν στους 159. Οι πλημμύρες και οι άνεμοι είχαν ως αποτέλεσμα να πλημμυρίσουν πολλές πολιτείες της Αμερικής και να προκληθούν σοβαρά προβλήματα στις μετακινήσεις των πολιτών. (Amadeo, 2020)

Ο τυφώνας Σάντυ αποτελεί τον τέταρτο πιο καταστροφικό τυφώνα ακολουθώντας του τυφώνες Κατρίνα(2005), Χάρβυ (2017) και Μαρία(2017). Το κόστος των ζημιών ήταν σχεδόν 70 δισεκατομμύρια δολάρια. (National Hurricane Center, 2018). Λόγω των πλημμυρών που προκλήθηκαν από την τροπική καταιγίδα, πολλές περιοχές του Καναδά είχαν πρόβλημα με τον ηλεκτρισμό, ακυρώθηκαν περισσότερες από 12.000 πτήσεις και απαγορεύτηκε η κυκλοφορία για λόγους ασφαλείας. Τα κτήρια που χρειάστηκαν να αποκατασταθούν οι βλάβες παροχής ρεύματος ξεπέρασαν τα 40.000 στον Καναδά. (CTV Montreal, 2012)

3.2.4.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2007	8.7
2008	8.7
2009	8.7
2010	8.9
2011	8.7
2012	8.4
2013	8.1
2014	8.1
2015	8.3
2016	8.2
2017	8.2

Ο Καναδάς κατατάσσεται σε μια από τις χώρες που βρίσκονται κάθε χρόνο ψηλά στους πίνακες του Transparency International, λόγω της χαμηλής διαφθοράς της χώρας. Από το 2007 και μέχρι και το 2009 ο δείκτης διαφθοράς του Καναδά βρισκόταν στο 8.7, φτάνοντας το 2010 στο 8.9 και το 2011 επανέρχεται στο 8.7 για άλλη μια φορά. Το 2012, τη χρονιά δηλαδή που πραγματώθηκε ο τυφώνας Σάντυ, ο CPI μειώθηκε στο 8.4 και συνέχισε την καθοδική του πορεία μέχρι και το 2014. Το 2015 ανέκαμψε στο 8.3, ενώ τις χρονιές 2016 και 2017 ο δείκτης μειώθηκε μόνο κατά 0.1 μονάδα. Οι διαφορές, λοιπόν, από το 2007 και το 2012 σε σχέση με το 2017 ήταν μικρές αλλά εμφανείς όπως αποφαίνονται καλύτερα στο παρακάτω διάγραμμα:

Φυσικές Καταστροφές με τους περισσότερους νεκρούς

3.3.1. Καύσωνας, Γαλλία (2003)

Η θερινή περίοδος του 2003 ήταν μία από τις ημερομηνίες-σταθμούς των υψηλών θερμοκρασιών της Ευρώπης. Οι βαθμοί Κελσίου που καταγράφηκαν ήταν οι υψηλότεροι από το 1540. Ο καύσωνας έπληξε ιδιαίτερα τη Γαλλία, προκαλώντας τον θάνατο σε 14.947 άτομα μεταξύ 4 και 18 Αυγούστου, ενώ, γενικότερα, στην Ευρώπη οι θάνατοι ξεπέρασαν τους 70.000 εκείνο το καλοκαίρι. Το φαινόμενο αυτό ήταν οξύμωρο, διότι η περιοχή δεν είχε γνωρίσει τόσο υψηλές θερμοκρασίες, ειδικά την περίοδο του καλοκαιριού. (Roumadere, et al., 2005)

Οι πιο υψηλές θερμοκρασίες καταγράφηκαν σε εννέα πόλεις της Γαλλίας, οι οποίες βρίσκονταν κυρίως στο κέντρο της χώρας. Συγκεκριμένα, ο καύσωνας έπληξε τις περιοχές για οκτώ συναπτές ημέρες, με θερμοκρασίες που ξεπερνούσαν τους 40 βαθμούς Κελσίου. Εξαιτίας της ηπιότητας του θέρους στη ευρύτερη περιοχή, οι περισσότερες κατοικίες δεν είχαν τον απαραίτητο εξοπλισμό, με αποτέλεσμα να μην ήταν προετοιμασμένες για τόσο ακραίες καιρικές συνθήκες. Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό των αποθανόντων ήταν γυναίκες, ενώ οι ηλικιακές ομάδες που επηρεάστηκαν περισσότερο ήταν οι ηλικιωμένοι και οι ευπαθείς ομάδες. (Pirard, et al., 2005)

3.3.1.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
1998	6.7
1999	6.6
2000	6.7
2001	6.7
2002	6.3
2003	6.9
2004	7.1
2005	7.5
2006	7.4
2007	7.3
2008	6.9

Ο καύσωνας το καλοκαίρι του 2003 είχε αντίκτυπο στον πληθυσμό της Γαλλίας, αφού ο κόσμος ήταν πιο επιρρεπής στην θερμοπληξία λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων. Τις χρονολογίες 1998 με 2002 ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς κυμαινόταν κοντά στο 6.7. Το 2002 παρατηρήθηκε μια πτώση της τάξης του 0.4, ενώ το 2003 που η Γαλλία πλήγηκε από τις υψηλές θερμοκρασίες ο δείκτης αυξήθηκε στο 6.9. Τα επόμενα 2 χρόνια ο CPI αμβλύθηκε φτάνοντας το 7.5, ενώ το 2006 και το 2007 σημειώθηκαν μικρές μεταπτώσεις. Τέλος, το 2008 CPI κυμάνθηκε ξανά στο 6.9, ποσοστό στο οποίο βρισκόταν και την χρονιά που πραγματώθηκε το «σοκ», και αυξημένος κατά 0.2 από το 1998, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

3.3.2. Τσουνάμι, Ινδονησία (2004)

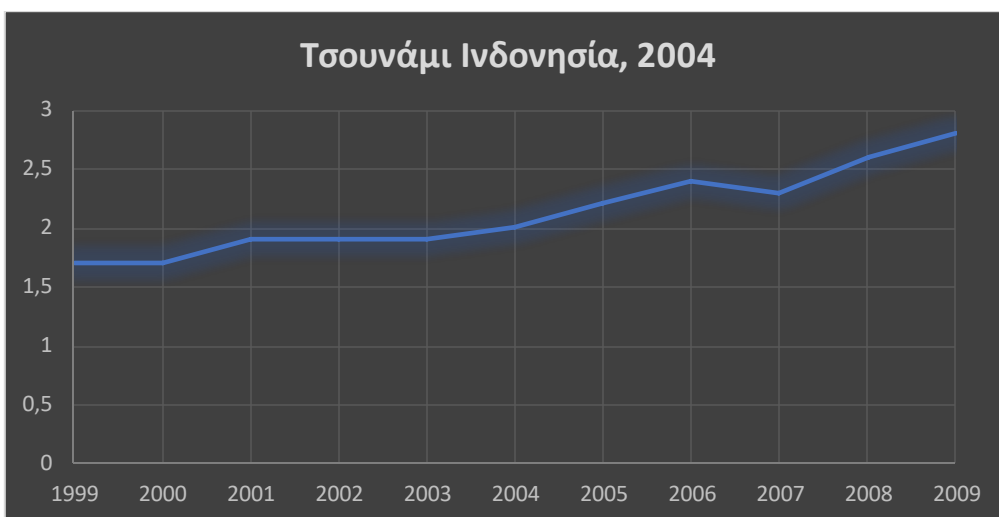
Απότοκο της ισχυρής σεισμικής δόνησης των 8.8 της κλίμακας ρίχτερ ήταν το τσουνάμι που προέκυψε στην περιοχή του Ινδικού Ωκεανού και συγκεκριμένα στην Ινδονησία. Πρόκειται για μία από τις πιο θανατηφόρες φυσικές καταστροφές που έχει υποστεί η ευρύτερη περιοχή, καθώς συνολικά 13 χώρες, 8 από την Ασία και 5 από την Αφρική, επλήγησαν από τις επιπτώσεις του σεισμού και του τσουνάμι. Ο αριθμός των θανάτων ξεπερνά τους 220.000. Αν και είναι αδύνατον να υπολογιστούν με ακρίβεια οι αποθανόντες, εκτιμάται ότι 166.320 έχασαν την ζωή τους στην Ινδονησία, περισσότεροι από 35.0000 στην Σρι Λάνκα, 20.000 στην Ινδία και 10.000 στην Ταϊλάνδη. Οι περισσότεροι νεκροί ήταν γυναίκες. Επιπλέον, περίπου 1,5 εκατομμύριο άνθρωποι έμειναν άστεγοι. (Pittaway, Bartolomei & Rees, 2007)

Το τσουνάμι του 2004 χαρακτηρίστηκε ως ένα από τα πιο μεγάλα και πολύνεκρα τσουνάμι όλων των εποχών. Το τσουνάμι «ξέσπασε» σε 3 κύματα. Δεκατρία λεπτά μετά την έναρξη του σεισμού, ήρθε το πρώτο κύμα του τσουνάμι με ύψος λίγο μικρότερο από 5 μέτρα, αλλά με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Το δεύτερο και μεγαλύτερο κύμα ήρθε από τα δυτικά 5 λεπτά μετά το τέλος του πρώτου και είχε ύψος 15 με 30 μέτρα, ενώ για το τρίτο κύμα δεν έχουμε διαθέσιμες πολλές πληροφορίες. (Paris, et al., 2009) Οι καταστροφές, προφανώς, ήταν ανυπολόγιστες. Στοιχεία για τα αποτελέσματα που είχε το καταστροφικό αυτό γεγονός συλλέγονταν ακόμα και 5 χρόνια μετά την εκδήλωση του. (Cas, et al., 2014)

3.3.2.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
1999	1.7
2000	1.7
2001	1.9
2002	1.9
2003	1.9
2004	2
2005	2.2
2006	2.4
2007	2.3
2008	2.6
2009	2.8

Το τσουνάμι του 2004 συχνά αναφέρεται ως το πιο πολύνεκρο γεγονός της σύγχρονης ιστορίας. Ξεκινώντας την ανάλυση του δείκτη αντίληψης της διαφθοράς από το 1999, παρατηρούμε τον δείκτη να βρίσκεται στο 1.7, τιμή που ισχύει και για το 2000. Τα επόμενα 3 χρόνια ο δείκτης CPI αυξάνεται και παραμένει σταθερός στο 1.9, ενώ την χρονιά του τσουνάμι φτάνει το 2. Από το 2004 και μέχρι το 2009, οι τιμές του δείκτη δείχνουν να είναι σχεδόν πάντα ανοδικές, φτάνοντας το 2009 στο 2.8! Η αύξηση αυτή του δείκτη είναι πολύ θετική, καθώς φανερώνει τη μείωση της διαφθοράς στην Ινδονησία, όπως γίνεται εύληπτο και στο παρακάτω διάγραμμα:

3.3.3. Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008)

Ένα από τα ισχυρότερα φαινόμενα που έπληξαν ποτέ την περιοχή της Βιρμανίας ήταν ο κυκλώνας Νάργκις στις 2 Μαΐου 2008. Αξίζει να σημειωθεί πως ήταν ένας κυκλώνας 4^{ου} βαθμού και αποτέλεσε τη χειρότερη φυσική καταστροφή στην ευρύτερη περιοχή. Σημαντικό είναι, επίσης το γεγονός πως το συνολικό νούμερο των καταγεγραμμένων θανάτων ανέρχεται στους 138.0000, από τους οποίους οι 53.836 ήταν αγνοούμενοι αρκετό καιρό ώστε να θεωρηθούν νεκροί. (Fritz, et al., 2009)

Επιπρόσθετα, μία αξιοπρόσεκτη παρατήρηση είναι πως ο κυκλώνας κατέστρεψε ολοσχερώς ή μερικώς συνολικά 800.000 σπίτια, καθώς και το 75% των μονάδων υγείας και 4.000 σχολεία. Οι ζωές των κατοίκων της Βιρμανίας άλλαξαν, αφού μεγάλο μέρος της καλλιεργήσιμης γης τους καταστράφηκε. Το ίδιο συνέβη και με την πανίδα της περιοχής καθιστώντας, έτσι, τον κυκλώνα Νάργκις ένας από τους φονικότερους όλων των εποχών. (Karucu, 2011)

3.3.3.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2003	1.6
2004	1.7
2005	1.8
2006	1.9
2007	1.4

2008	1.3
2009	1.4
2010	1.4
2011	1.5
2012	1.5
2013	2.1

Ο κυκλώνας Νάργκις, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί το πιο καταστροφικό φυσικό φαινόμενο που έπληξε ποτέ την περιοχή της Βιρμανίας. Ο δείκτης CPI το 2003 βρισκόταν στο 1.6, ενώ μέχρι και το 2006 παρουσίασε αύξηση της τάξης του 0.1 ανά χρονιά. Από το 1.9 του 2006, ο δείκτης μειώθηκε στο 1.4 το 2007, ενώ το 2008 όπου και συνέβη ο κυκλώνας μειώθηκε στο 1.3. Τις επόμενες 2 χρονιές επανήλθε στο 1.4, ενώ το 2011 και το 2012 ο δείκτης βρισκόταν στο 1.5. Τέλος, το 2013 παρουσίασε σημαντική αύξηση, φτάνοντας το 2.1, 0.8 βαθμούς περισσότερο από την χρονιά του κυκλώνα, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

3.3.4. Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008)

Στη λίστα με τους πιο φονικούς σεισμούς όλων των εποχών βρίσκεται αυτός της επαρχίας Σεντσουάν της Κίνας, ο οποίος έλαβε χώρα στις 12 Μαΐου 2008. Ο σεισμός έφτασε τους 8.5 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ. Οι σωροί των ανθρώπων που χάθηκαν κατά τη διάρκεια του σεισμού ανέρχονται στους 69.222, ενώ οι αγνοούμενοι υπολογίστηκαν 18.176, οι οποίοι εν τέλει κηρύχτηκαν νεκροί. Επιπροσθέτως, οι τραυματίες έφτασαν τους 375.000. Έτσι, αντιλαμβανόμαστε πως πρόκειται για ένα σοκ, το οποίο συγκλόνησε ιδιαίτερα την χώρα της Κίνας. (Karucu, 2011)

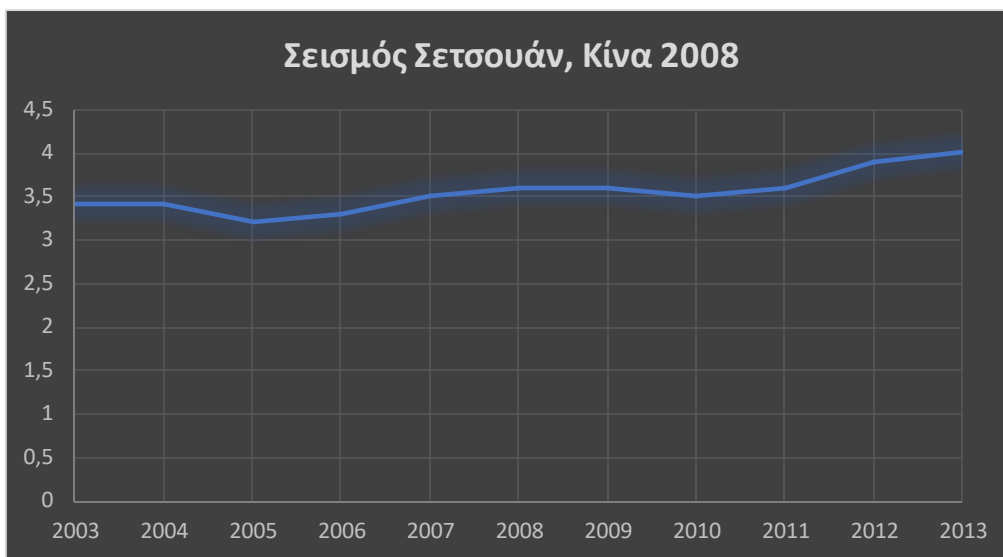
Οι επιπτώσεις του σεισμού φαίνονται και από τον αριθμό των αστέγων που εκτοξεύτηκε στα 5 εκατομμύρια. Γενικότερα, στην ηπειρωτική έκταση, στην οποία ο σεισμός έγινε αισθητός, αναγκάστηκαν να εκτοπιστούν 15 εκατομμύρια άτομα. Οι συνέπειες του φονικού αυτού σεισμού ήταν αρκετά μεγάλες και δαπανηρές. Οι πληγέντες χρειάστηκαν καταφύγιο και προσωρινή στέγη και είδη πρώτης ανάγκης, για τα οποία μεσολάβησε η διεθνής κοινότητα. (Karucu, 2011)

3.3.4.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2003	3.4
2004	3.4
2005	3.2
2006	3.3
2007	3.5
2008	3.6
2009	3.6
2010	3.5
2011	3.6
2012	3.9
2013	4

Ο σεισμός που έλαβε χώρα στο Σεντσουάν της Κίνας το 2008 θεωρήθηκε μια από τις πιο πολύνεκρες φυσικές καταστροφές. Ξεκινώντας την ανάλυση του δείκτη αντίληψης της

διαφθοράς από το 2003, παρατηρούμε ότι ο δείκτης βρίσκεται στο 3.4. Τις χρονιές που μεσολαβούν από το 2003 μέχρι την χρονιά που πραγματώθηκε ο σεισμός ο δείκτης κυμάνθηκε από 3.2 έως και 3.6. Από το 2008 ο δείκτης φαίνεται να παίρνει ανοδική πορεία, εκτός από μια μείωση της τάξης του 0.1 το 2010, φτάνοντας, εν τέλει, το 2013 στους 4 βαθμούς. Όλα τα παραπάνω, διακρίνονται καλύτερα και στο παρακάτω διάγραμμα:

3.3.5. Σεισμός, Αϊτή (2010)

Ένας ακόμη σεισμός, ο οποίος συγκλόνισε την παγκόσμια κοινότητα, έλαβε χώρα στην Αϊτή. Η Δημοκρατία της Αϊτής στην Καραϊβική γνώρισε έναν αρκετά ισχυρό σεισμό, η δόνηση του οποίου έφτασε τους 7 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ και τάραξε την καθημερινότητα των πολιτών του δυτικού τμήματος του νησιού της Ισπανιόλας στις 12 Ιανουαρίου του 2010. Όπως είναι φυσιολογικό, ένα τέτοιο φαινόμενο δεν είχε κάνει τόσο έντονη την εμφάνισή του ξανά στην περιοχή και η αντιμετώπισή του έχρηζε λεπτούς χειρισμούς. (Bilham, 2010)

Το φαινόμενο αυτό είχε μεγάλο απολογισμό νεκρών, καθώς τα εθνικά στοιχεία καταμέτρησης νεκρών αναφέρουν πως ο αριθμός έφτασε στους 230.000 ανθρώπους σε πρώτη φάση. Ωστόσο, η κατάσταση αξιολογήθηκε ξανά λόγω των αμέτρητων εγκλωβισμένων ανάμεσα στα χαλάσματα. Επιπροσθέτως, οι τραυματίες άγγιξαν τους 300.000 και υπολογίζεται ότι 3 εκατομμύρια άνθρωποι, το 1/3 του πληθυσμού, επηρεάστηκαν με κάποιον τρόπο από τον σεισμό. Επιπλέον, πολλά αξιοθέατα της

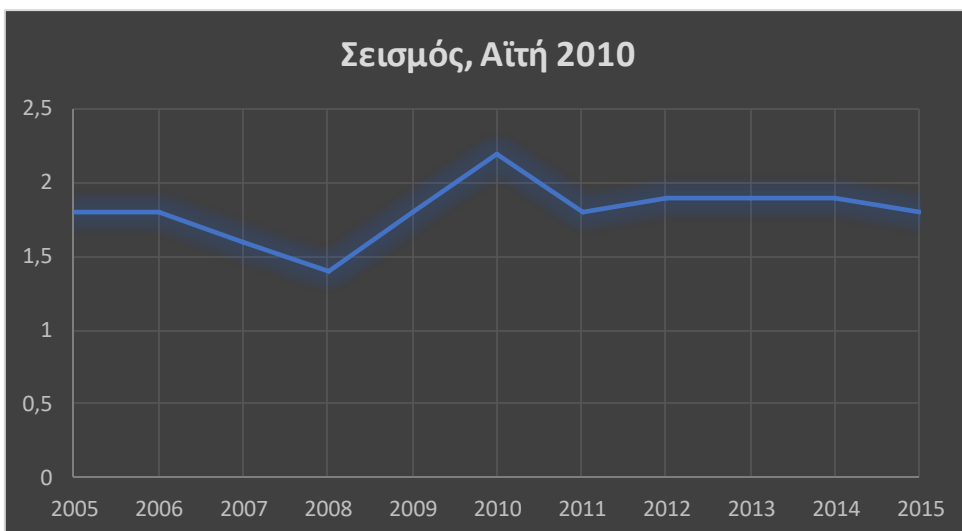
πρωτεύουσας υπέστησαν υλικές ζημιές ή καταστράφηκαν ολοσχερώς. Τέλος, η εθνική κοινότητα παρείχε εκτεταμένη ανθρωπιστική βοήθεια στην Αϊτή πριν τον σεισμό. Οι εκτεταμένες ζημιές εξαιτίας του σεισμού ανάγκασε την κυβέρνηση της Αϊτής να αναθεωρήσει και να επικεντρωθεί σε μακροχρόνια αναπτυξιακά σχέδια. (Margesson & Taft-Morales, 2010)

3.3.5.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2005	1.8
2006	1.8
2007	1.6
2008	1.4
2009	1.8
2010	2.2
2011	1.8
2012	1.9
2013	1.9
2014	1.9
2015	1.8

Στην Αϊτή ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς κυμαινόταν πάντα σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Από το 2005 μέχρι και το 2009, την πενταετία πριν χτυπηθεί η Αϊτή από τον σεισμό, ο CPI κυμαινόταν από 1.4 έως και 1.8 βαθμούς, καθιστώντας την χώρα στις τελευταίες της λίστα του Transparency International για εκείνες της χρονιές. Άξιο αναφοράς είναι ότι την χρονιά του σεισμού, το 2010 ο δείκτης αυξάνεται σημαντικά στο 2.2. Την πενταετία μετά τον σεισμό ο δείκτης φαίνεται να κυμαίνεται πάλι στο 1.8 με 1.9, επαναλαμβάνοντας περίπου τις ίδιες τιμές με την πενταετία πριν την εκδήλωση του σεισμού. Επομένως, στην περίπτωση της Αϊτής, παρόλο που ανήκει στα πολύνεκρα εξωγενή σοκ, δεν βλέπουμε κάποια αύξηση του δείκτη. Αυτό πιθανόν συνέβη καθώς την ίδια χρονιά η Αϊτή δέχτηκε δεύτερο σοκ, το ξέσπασμα χολέρας. Πιθανολογείται ότι πηγή της επιδημίας, η οποία ξέσπασε τον Οκτώβριο του 2010, ήταν ο σεισμός, ο οποίος προκάλεσε αναταράξεις και στον ωκεανό με αποτέλεσμα η χολέρα, που αποτελεί σύνηθες φαινόμενο στον Κόλπο του

Μεξικού, να εξαπλωθεί και στην Αϊτή. (Lantagne, et al., 2013) Συνεπώς, ένα εξωγενές σοκ προκάλεσε ένα δεύτερο εξωγενές σοκ, τα αποτελέσματα των οποίων πάνω στον δείκτη γίνονται ξεκάθαρα στο παρακάτω διάγραμμα:

3.3.6. Καύσωνας, Ρωσία (2010)

Στη σύγχρονη εποχή, ένα από τα πιο σπουδαία ζητήματα, το οποίο αποτελεί διαχρονικά αντικείμενο συζητήσεων είναι η κλιματική αλλαγή. Η ανθρωπίνη παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον έχει προκαλέσει ποικίλες επιπτώσεις στη Γη. Έτσι, παρατηρούνται διάφορες διακυμάνσεις στις θερμοκρασίες που επικρατούν, ακόμη και σε χώρες που δεν αποτελούν τον κανόνα, αλλά την εξαίρεση. Δεν ξέφυγε από την εξίσωση η Ρωσία, η οποία την καλοκαιρινή περίοδο του 2010 γνώρισε ένα από τα μεγαλύτερα κύματα καύσωνα που επικράτησαν ποτέ στο περιβάλλον της. Οι υψηλές θερμοκρασίες διήρκησαν 44 μέρες. (Shaposhnikov, et al., 2014)

Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός πως για το σύνολο της χώρας δεν υπάρχει ακριβής αριθμός νεκρών. Παρ'όλα αυτά, υπολογίζεται πως έχασαν τη ζωή τους περισσότεροι από 55.000 άτομα τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Σε πρώτη φάση, φαίνεται ότι στην πρωτεύουσα, τη Μόσχα, είχαν καταγραφεί περισσότερο από 11.000 άνθρωποι, οι οποίοι έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας των συνεχόμενων υψηλών θερμοκρασιών. (Revich, 2011) Μάλιστα, την κατάσταση επιδείνωσαν οι πυρκαγιές που προκλήθηκαν, αυξάνοντας κατά ένα μεγάλο ποσοστό (50%) τον αριθμό αυτό. Τέλος, εξαιτίας της υψηλής ξηρασίας καταστράφηκε ένα μεγάλο μέρος εκτάσεων που ξεπερνούν τα 90 εκατομμύρια στρέμματα. (Shaposhnikov, et al., 2014)

3.3.6.1. Ανάλυση CPI

Χρονολογία	CPI
2005	2.4
2006	2.5
2007	2.3
2008	2.1
2009	2.2
2010	2.1
2011	2.4
2012	2.8
2013	2.8
2014	2.7
2015	2.9

Ξεκινώντας την ανάλυση του δείκτη αντίληψης της διαφθοράς για την Ρωσία το 2005, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι μέχρι και το 2010 που το κύμα καύσωνα έπληξε την χώρα, ο δείκτης παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις της τάξης από 0.1 μέχρι 0.2. Το 2010 ο δείκτης βρισκόταν στο 2.1, ενώ τις επόμενες χρονιές ακολουθεί μια σταθερά ανοδική πορεία, φτάνοντας το 2013 το 2.8. Το 2014 μειώθηκε ελάχιστα στο 2.7, ενώ το 2015, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, ο δείκτης άγγιξε το 2.9, 0.5 αύξηση δηλαδή από το 2005 και 0.8 αύξηση από το 2010:

3.4. Συντελεστής Συσχέτισης

Στα προηγούμενα κεφάλαια εξετάσαμε αν ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς μεταβάλλεται μετά το ξέσπασμα ενός εξωγενούς σοκ. Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε οι 2 παραπάνω μεταβλητές (CPI και εξωγενές σοκ) επηρεάζουν η μια την άλλη, συσχετίζονται, δηλαδή, με κάποιον τρόπο.

Ξεκινώντας από τις περιπτώσεις των τρομοκρατιών επιθέσεων βλέπουμε τον συντελεστή συσχέτισης να λαμβάνει διάφορες τιμές. Στην περίπτωση των Η.Π.Α. για παράδειγμα, ο συντελεστής συσχέτισης βρίσκεται στο $0,1^1$, δηλαδή, η συσχέτιση είναι πολύ μικρή. Αυτό συμβαίνει διότι η Πτώση των Δίδυμων Πύργων έπληξε μόνο μια από τις 50 πολιτείες της Αμερικής, οπότε είναι λογικό να μην φαίνεται η επιρροή του σοκ στον CPI μέσω του συντελεστή. Αντιθέτως, στην περίπτωση του τυφώνα Κατρίνα, ο οποίος έπληξε πολλές από τις πολιτείες ο συντελεστής συσχέτισης αυξάνεται στο $0,3125^2$. Συνεπώς, παρατηρείται ότι όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος των περιοχών της χώρας που πλήττεται από ένα σοκ, τόσο μεγαλύτερη συσχέτιση υπάρχει με τον δείκτη CPI.

Στις περιπτώσεις των τρομοκρατικών επιθέσεων στην Ισπανία και στη Νορβηγία ο συντελεστής συσχέτισης είναι $0,324529$ και $0,4812265^3$. Τα ποσοστά αυτά μας δείχνουν μια μέτρια με ισχυρή συσχέτιση των σοκ με τον Δείκτη CPI. Η συσχέτιση αυτή είναι αναμενόμενη, καθώς σε δύο αναπτυγμένες χώρες, όπως η Ισπανία και η Νορβηγία, με

χαμηλά ποσοστά διαφθοράς, ένα εξωγενές σοκ μπορεί να επηρεάσει τα ποσοστά τους δείκτη διαφθοράς, αφού τέτοια περιστατικά δεν συνηθίζονται. Αντιθέτως, οι Φιλιπίνες είναι μια χώρα με αρκετά μεγάλο ποσοστό διαφθοράς, οπότε το ποσοστό συσχέτισης - $0,050818^4$, αφού εκτός από το εξωγενές σοκ, δεν λείπουν κι άλλα φαινόμενα διαφθοράς από την χώρα.

Στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών με τις μεγαλύτερες οικονομικές ζημιές, παρατηρούμε, επίσης, ποικιλία στους βαθμούς που παίρνει ο συντελεστής συσχέτισης.

¹ Βλέπε [Παράρτημα 1](#)

² Βλέπε [Παράρτημα 4](#)

³ Βλέπε [Παράρτημα 2 & 4](#)

⁴ Βλέπε [Παράρτημα 3](#)

Εκτός από τον τυφώνα Κατρίνα, ο σεισμός και το τσουνάμι στην Ιαπωνία παρουσιάζουν ισχυρή συσχέτιση του σοκ με τον δείκτη αντίληψης της διαφθοράς, με τιμή 0,656532⁵. Αντιθέτως, η Χιλή φαίνεται να έχει μικρό συντελεστή συσχέτισης (0,156941205)⁶, παρόλο που οι τιμές του CPI είναι υψηλές. Αυτό συμβαίνει, λογικά, λόγω των συχνών σεισμικών περιστατικών της χώρας. Δηλαδή, η χώρα δέχεται πολλά εξωγενή σοκ και επομένως η συσχέτιση μόνο του ενός δεν αρκεί για να φανεί στον συντελεστή. Επιπλέον, ο τυφώνας Σάντυ παρουσιάζει μηδαμινή συσχέτιση (-0,06215)⁷ με τον δείκτη διαφθοράς. Αυτό πιθανόν συμβαίνει διότι ο τυφώνας δεν «χτύπησε» μόνο τον Καναδά, αλλά και άλλες 2 χώρες.

Τέλος, σχεδόν σε όλες στις περιπτώσεις των πολύνεκρων φυσικών καταστροφών παρατηρούμε αρνητική συσχέτιση⁸. Ξεκινώντας την παρούσα έρευνα, δεν φανταζόμουν ότι μια πολύνεκρη καταστροφή θα είχε θετικές επιπτώσεις στον δείκτη αντίληψης της διαφθοράς. Αυτός θεωρώ πως είναι και ο λόγος που η συσχέτιση των συγκεκριμένων σοκ με τον δείκτη διαφθοράς συσχετίζονται αρνητικά. Το μοναδικό εξωγενές σοκ της συγκεκριμένης κατηγορίας που εμφανίζει ισχυρή συσχέτιση (0,657274)⁹ είναι ο σεισμός της Αϊτής το 2010. Το παραπάνω ποσοστό, σχετίζεται με το γεγονός ότι ο σεισμός της Αϊτής ήταν υπαίτιος της επιδημίας της χολέρας που ξέσπασε την ίδια χρονιά στην χώρα. Επομένως, δύο εξωγενή σοκ σε μια χρονιά είναι απολύτως λογικό να σχετίζονται με τις αλλαγές του δείκτη αντίληψης της διαφθοράς σε τόσο μεγάλο βαθμό.

⁵ Βλέπε Παράρτημα 7

⁶ Βλέπε Παράρτημα 6

⁷ Βλέπε Παράρτημα 8

⁸ Βλέπε Παραρτήματα 9, 10, 11, 12, 14

⁹ Βλέπε Παράρτημα 13

4. Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία μελετήθηκε το θέμα των εξωγενών σοκ σε συνάρτηση με οικονομικές επιπτώσεις οι οποίες συσχετίζονται με τον δείκτη αντίληψης της διαφθοράς. Σε πρώτο στάδιο, διαφαίνεται το γεγονός πως ο δείκτης CPI αποτελεί ένα χρήσιμο μέσο για τον εντοπισμό της διαφθοράς. Ειδικότερα, το χρονικό διάστημα 1996 έως 2017 στην ανθρωπότητα συνέβησαν ποικιλότητες καταστροφές. Η έρευνα εντύπησε κυρίως σε φαινόμενα τρομοκρατικού χαρακτήρα, όπως επίσης και σε καταστροφές του φυσικού περιβάλλοντος που συγκλόνισαν την κοινωνική αρμονία. Απόρροια της ερευνητικής δραστηριότητας ήταν συμπεράσματα που έχουν αναχθεί αναφορικά με το ποιοι παράγοντες συνετέλεσαν σε κερδοσκοπικές συμπεριφορές. Εξωγενή σοκ, όπως αυτά των φυσικών καταστροφών που είχαν οικονομικά αρνητικές επιπτώσεις έδειξαν πως ο CPI μειώθηκε. Έτσι, λοιπόν, οι άνθρωποι που στόχευαν στην υλιστική ανέλιξη τους βρήκαν πρόσφορο έδαφος στο να εκπληρώσουν τις όποιες βλέψεις τους. Επιπλέον, αυτό που εύλογα γίνεται αντιληπτό από τη μελέτη περιστατικών που αναφέρονται σε πολύνεκρες περιβαλλοντικές καταστάσεις είναι ότι υπήρξε ενδιαφέρον για κοινωνική πρόνοια και όχι για ατομιστική σκέψη. Με αυτόν τον τρόπο, παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη οικονομική βοήθεια από τις κυβερνητικές και μη αρχές. Αυτό υποδηλώνει πως σε δύσκολες συνθήκες προηγείται η ανθρωπιστική πτυχή που, όπως είναι λογικό, είναι ανάγκη να διακατέχει την κοινωνία. Μια πρόχειρη ανάγνωση των αποτελεσμάτων διακύμανσης του δείκτη μας πληροφορεί σχετικά με την άμβλυνση των τιμών του.

Από την ενδελεχή αναζήτηση των case study δεν θα μπορούσε να ξεφύγει η τρομοκρατική ενέργεια. Αρχικά, υφίστανται διαφόρων ειδών αιτίες οι οποίες τεκμηριώνουν την τρομοκρατία. Πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και θρησκευτικές αναταράξεις οδηγούν σε αυτές τις συμπεριφορές. Σε αυτό το διαχρονικό φαινόμενα εγκληματικότητας διαφαίνεται πως εξοβελίζεται η προαναφερθείσα ανθρωπιστική πηγή. Η ελεύθερη πρώτη των αριθμών που εκφράζουν τον CPI είναι το αιτιατό της τρομοκρατικής έκφρασης. Σε αυτές τις χώρες, όπου πραγματώθηκαν αυτές, παρατηρήθηκε πως η διαφθορά εκτοξεύτηκε. Το αναγόμενο συμπέρασμα που προκύπτει έχει τη δυνατότητα να εντοπιστεί και να αιτιολογηθεί διαμέσου τον ηθικών αυτουργών.

Αντικείμενο διχογνωμίας για τους μελετητές του δείκτη CPI αποτελεί το γεγονός των αξιόπιστων δεδομένων που αντιπροσωπεύει. Κοινή παραδοχή των ερευνητών είναι πως

πέρα από τα εξωγενή σοκ υφίστανται πολλοί παράγοντες που ασκούν εν δυνάμει επιρροή στη διαμόρφωση της τιμής του δείκτη. Μια από τις αιτίες είναι η προβληματική λειτουργία των κρατικών φορέων και μηχανισμών. Οι αποφασισμένες δαπάνες αναδόμησης των κρατών μετά από φυσικές ή επιτηδευμένες επεμβάσεις, ενώ θα έπρεπε να αποτελέσουν όχημα αξιοποίησης, υπόκεινται σε τυχόν ατομικές επιδιώξεις. Το δεδομένο αυτό, μας προσφέρει χειροπιαστές απαντήσεις σχετικά με την έξαρση της διαφθοράς. Η πολυποικιλότητα των παραγόντων δεν περιορίζεται μόνο στα αντικείμενα έρευνας της εργασίας, διαμορφώνοντας έτσι διευρυμένα όρια δραστηριότητας.

Συμπερασματικά, οι στόχοι της μελέτης των case study επιτεύχθηκαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πρόκειται για μια πρώτη προσπάθεια έρευνας που αναφέρονται στην διεύρυνση του τόπου ανατομίας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Έτσι, ο περιορισμός της μελέτης σχετικά με τον μικρό ερευνητικό σχεδιασμό αποτελεί αρωγό μέτρησης του αντίκτυπου των εξωγενών κραδασμών στον δείκτη διαφθοράς.

Προσαρτήματα

Παραρτήματα

Παράρτημα 1:

Δίδυμοι Πύργοι, Η.Π.Α. 2001		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
1996	7,7	0
1997	7,6	0
1998	7,5	0
1999	7,5	0
2000	7,8	0
2001	7,6	1
2002	7,7	0
2003	7,5	0
2004	7,5	0
2005	7,6	1
2006	7,3	0
<i>CORRELATION=</i>		0,1

Παράρτημα 2:

Τρομοκρατική Επίθεση, Ισπανία 2004		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
1999	6,6	0
2000	7	0
2001	7	0
2002	7,1	0
2003	6,9	0
2004	7,1	1
2005	7	0
2006	6,8	0
2007	6,7	0
2008	6,5	0

2009	6,1	0
<i>CORRELATION=</i>		0,324529

Παράρτημα 3:

Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιπίνες 2004		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
1999	3,6	0
2000	2,8	0
2001	2,9	0
2002	2,6	0
2003	2,5	0
2004	2,6	1
2005	2,5	0
2006	2,5	0
2007	2,5	0
2008	2,3	0
2009	2,4	0
<i>CORRELATION=</i>		-0,050818

Παράρτημα 4:

Διπλή Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία 2011		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2006	8,8	0
2007	8,7	0
2008	7,9	0
2009	8,6	0
2010	8,6	0
2011	9	1
2012	8,5	0
2013	8,6	0

2014	8,6	0
2015	8,8	0
2016	8,5	0
CORRELATION=		0,4812265

Παράρτημα 5:

Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α. 2005		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2000	7,8	0
2001	7,6	1
2002	7,7	0
2003	7,5	0
2004	7,5	0
2005	7,6	1
2006	7,3	0
2007	7,2	0
2008	7,3	0
2009	7,5	0
2010	7,1	0
CORRELATION=		0,3125

Παράρτημα 6:

Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή 2010		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2005	7,3	0
2006	7,3	0
2007	7	0
2008	6,9	0
2009	6,7	0
2010	7,2	1
2011	7,2	0

2012	7,2	0
2013	7,1	0
2014	7,3	0
2015	7	0
CORRELATION=		0,156941205

Παράρτημα 7:

Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία 2011		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2006	7,6	0
2007	7,5	0
2008	7,3	0
2009	7,7	0
2010	7,8	0
2011	8	1
2012	7,4	0
2013	7,4	0
2014	7,6	0
2015	7,5	0
2016	7,2	0
CORRELATION=		0,656532

Παράρτημα 8:

Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς 2012		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2007	8,7	0
2008	8,7	0
2009	8,7	0
2010	8,9	0
2011	8,7	0
2012	8,4	1

2013	8,1	0
2014	8,1	0
2015	8,3	0
2016	8,2	0
2017	8,2	0
<i>CORRELATION=</i> -0,06215		

Παράρτημα 9:

Καύσωνας, Γαλλία 2003		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
1998	6,7	0
1999	6,6	0
2000	6,7	0
2001	6,7	0
2002	6,3	0
2003	6,9	1
2004	7,1	0
2005	7,5	0
2006	7,4	0
2007	7,3	0
2008	6,9	0
<i>CORRELATION=</i> -0,01625		

Παράρτημα 10:

Τσουνάμι Ινδονησία, 2004		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
1999	1,7	0
2000	1,7	0
2001	1,9	0
2002	1,9	0
2003	1,9	0

2004	2	1
2005	2,2	0
2006	2,4	0
2007	2,3	0
2008	2,6	0
2009	2,8	0
<i>CORRELATION=</i>		-0,1161

Παράρτημα 11:

Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία 2008		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2003	1,6	0
2004	1,7	0
2005	1,8	0
2006	1,9	0
2007	1,4	0
2008	1,3	1
2009	1,4	0
2010	1,4	0
2011	1,5	0
2012	1,5	0
2013	2,1	0
<i>CORRELATION=</i>		-0,3996

Παράρτημα 12:

Σεισμός Σετσουάν, Κίνα 2008		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2003	3,4	0
2004	3,4	0
2005	3,2	0
2006	3,3	0

2007	3,5	0
2008	3,6	1
2009	3,6	0
2010	3,5	0
2011	3,6	0
2012	3,9	0
2013	4	0
<i>CORRELATION=</i> 0,075955		

Παράρτημα 13:

Σεισμός, Αϊτή 2010		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2005	1,8	0
2006	1,8	0
2007	1,6	0
2008	1,4	0
2009	1,8	0
2010	2,2	1
2011	1,8	0
2012	1,9	0
2013	1,9	0
2014	1,9	0
2015	1,8	0
<i>CORRELATION=</i> 0,657274		

Παράρτημα 14:

Καύσωνας, Ρωσία 2010		
Χρονολογία	CPI	SHOCK
2005	2,4	0
2006	2,5	0
2007	2,3	0

2008	2,1	0
2009	2,2	0
2010	2,1	1
2011	2,4	0
2012	2,8	0
2013	2,8	0
2014	2,7	0
2015	2,9	0
CORRELATION= -0,42607		

Πίνακες

Πίνακας 3.1.1: Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001)

Χρονολογίες	CPI
1996	7.7
1997	7.6
1998	7.5
1999	7.5
2000	7.8
2001	7.6
2002	7.7
2003	7.5
2004	7.5
2005	7.6
2006	7.3

Πίνακας 3.1.2: Τρομοκρατική Επίθεση, Ισπανία (2004)

Χρονολογία	CPI
1999	6.6
2000	7
2001	7

2002	7.1
2003	6.9
2004	7.1
2005	7
2006	6.8
2007	6.7
2008	6.5
2009	6.1

Πίνακας 3.1.3: Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιππίνες (2004)

Χρονολογίες	CPI
1999	3.6
2000	2.8
2001	2.9
2002	2.6
2003	2.5
2004	2.6
2005	2.5
2006	2.5
2007	2.5
2008	2.3
2009	2.4

Πίνακας 3.1.4: Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011)

Χρονολογία	CPI
2006	8.8
2007	8.7
2008	7.9

2009	8.6
2010	8.6
2011	9
2012	8.5
2013	8.6
2014	8.6
2015	8.8
2016	8.5

Πίνακας 3.2.1: *Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α.(2005)*

Χρονολογία	CPI
2000	7.8
2001	7.6
2002	7.7
2003	7.5
2004	7.5
2005	7.6
2006	7.3
2007	7.2
2008	7.3
2009	7.5
2010	7.1

Πίνακας 3.2.2: *Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010)*

Χρονολογία	CPI
2005	7.3
2006	7.3
2007	7

2008	6.9
2009	6.7
2010	7.2
2011	7.2
2012	7.2
2013	7.1
2014	7.3
2015	7

Πίνακας 3.2.3: Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011)

Χρονολογία	CPI
2006	7.6
2007	7.5
2008	7.3
2009	7.7
2010	7.8
2011	8
2012	7.4
2013	7.4
2014	7.6
2015	7.5
2016	7.2

Πίνακας 3.2.4: Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012)

Χρονολογία	CPI
2007	8.7
2008	8.7
2009	8.7
2010	8.9

2011	8.7
2012	8.4
2013	8.1
2014	8.1
2015	8.3
2016	8.2
2017	8.2

Πίνακας 3.3.1: *Καύσωνας, Γαλλία (2003)*

Χρονολογία	CPI
1998	6.7
1999	6.6
2000	6.7
2001	6.7
2002	6.3
2003	6.9
2004	7.1
2005	7.5
2006	7.4
2007	7.3
2008	6.9

Πίνακας 3.3.2: *Τσονάμι, Ινδονησία (2004)*

Χρονολογία	CPI
1999	1.7
2000	1.7
2001	1.9
2002	1.9
2003	1.9

2004	2
2005	2.2
2006	2.4
2007	2.3
2008	2.6
2009	2.8

Πίνακας 3.3.3: Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008)

Χρονολογία	CPI
2003	1.6
2004	1.7
2005	1.8
2006	1.9
2007	1.4
2008	1.3
2009	1.4
2010	1.4
2011	1.5
2012	1.5
2013	2.1

Πίνακας 3.3.4: Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008)

Χρονολογία	CPI
2003	3.4
2004	3.4
2005	3.2
2006	3.3
2007	3.5
2008	3.6
2009	3.6

2010	3.5
2011	3.6
2012	3.9
2013	4

Πίνακας 3.3.5: Σεισμός, Αϊτή (2010)

Χρονολογία	CPI
2005	1.8
2006	1.8
2007	1.6
2008	1.4
2009	1.8
2010	2.2
2011	1.8
2012	1.9
2013	1.9
2014	1.9
2015	1.8

Πίνακας 3.3.6: Καύσωνας, Ρωσία (2010)

Χρονολογία	CPI
2005	2.4
2006	2.5
2007	2.3
2008	2.1
2009	2.2
2010	2.1
2011	2.4
2012	2.8
2013	2.8

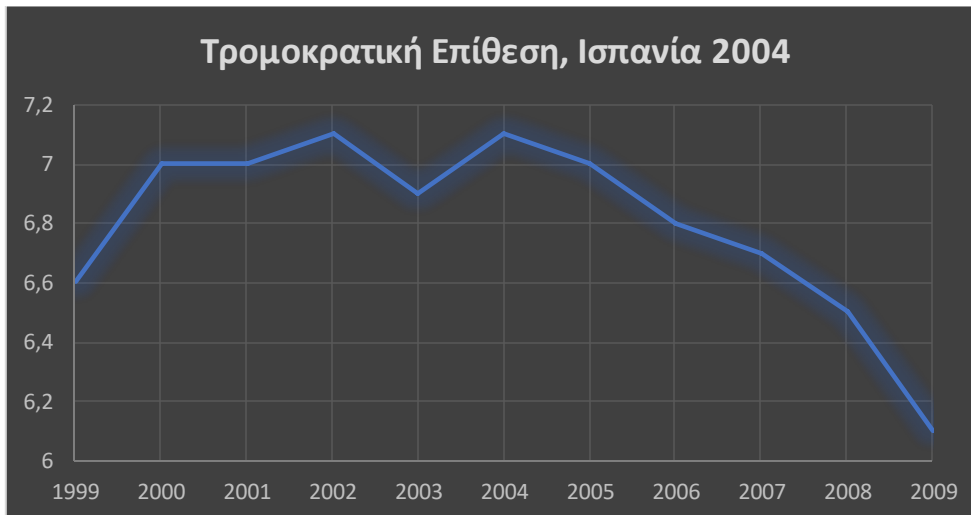
2014	2.7
2015	2.9

Διαγράμματα

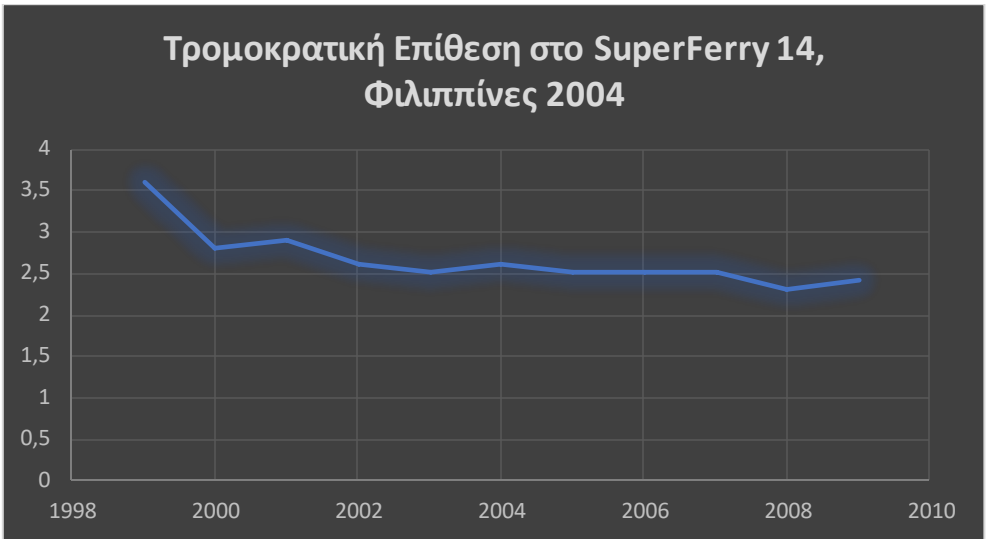
Διάγραμμα 3.1.1: Πτώση Δίδυμων Πύργων, Η.Π.Α. (2001)

Διάγραμμα 3.1.2: Τρομοκρατική Επίθεση, Ισπανία (2004)

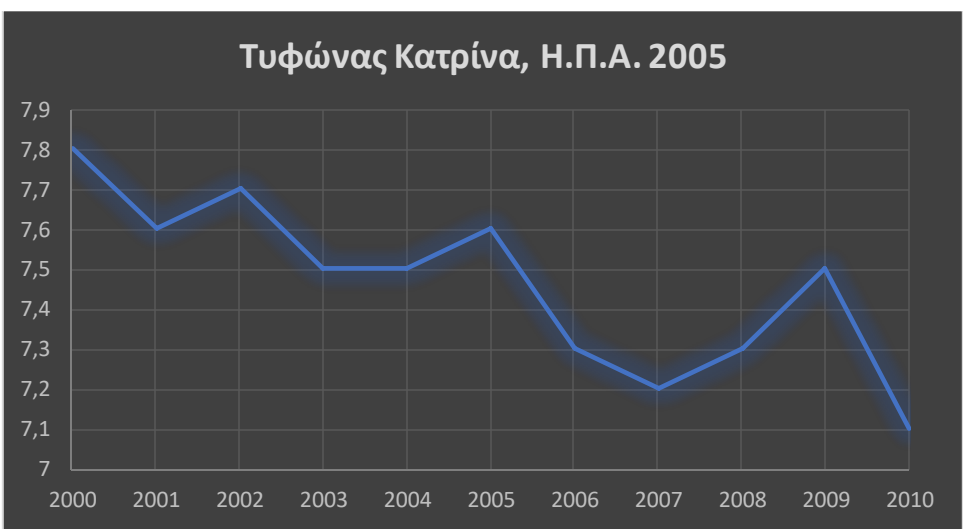
Διάγραμμα 3.1.3: Τρομοκρατική Επίθεση στο SuperFerry 14, Φιλιππίνες (2004)

Διάγραμμα 3.1.4: Τρομοκρατική Επίθεση, Νορβηγία (2011)

Διάγραμμα 3.2.1.: Τυφώνας Κατρίνα, Η.Π.Α. (2005)

Διάγραμμα 3.2.2: Σεισμός και Τσουνάμι, Χιλή (2010)

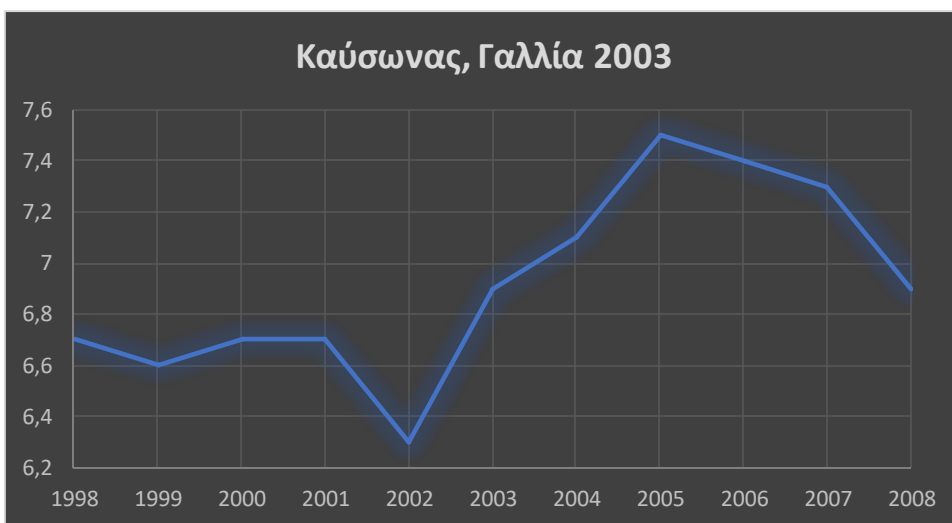
Διάγραμμα 3.2.3: Σεισμός και Τσουνάμι, Ιαπωνία (2011)

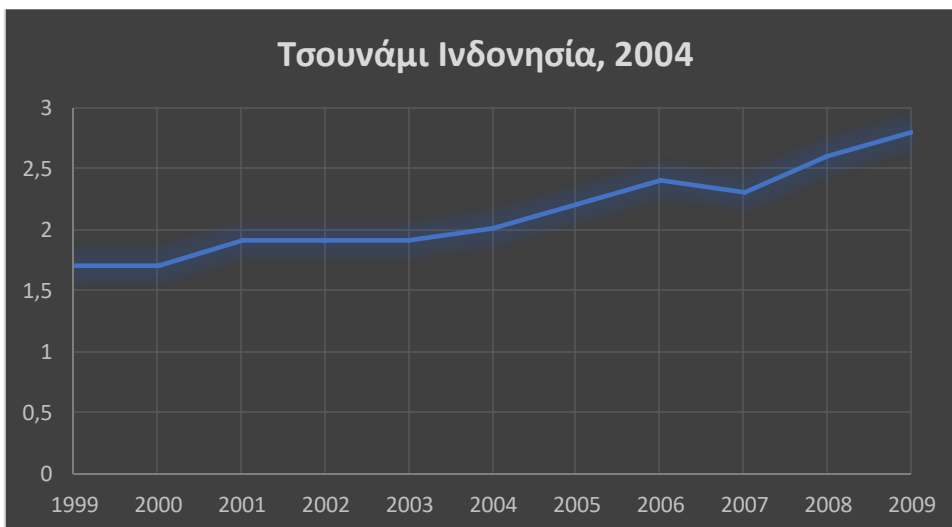
Διάγραμμα 3.2.4: Τυφώνας Σάντυ, Καναδάς (2012)

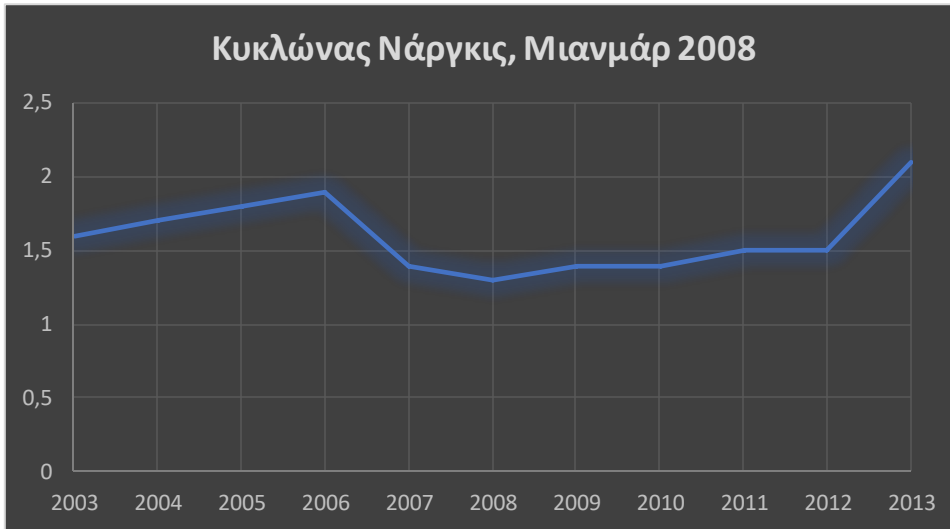
Διάγραμμα 3.3.1: Καύσωνας, Γαλλία (2003)

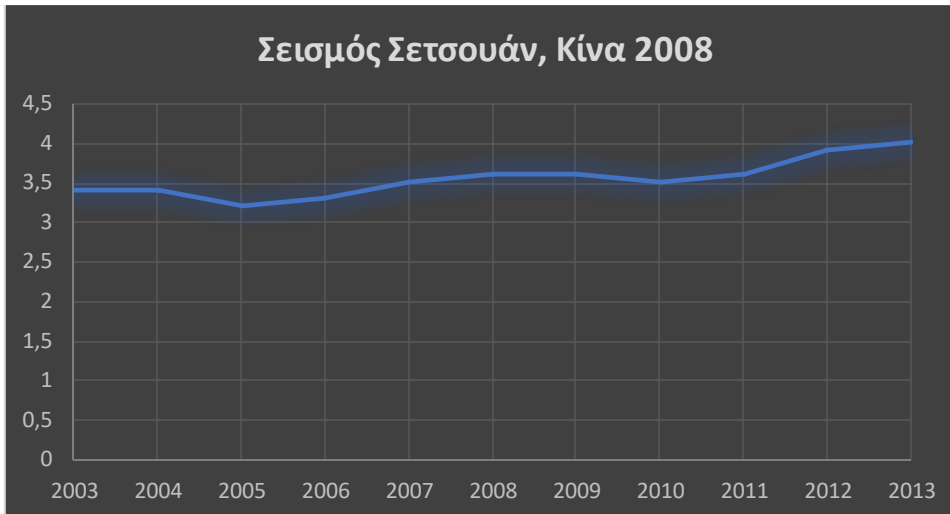
Διάγραμμα 3.3.2: Τσουνάμι, Ινδονησία (2004)

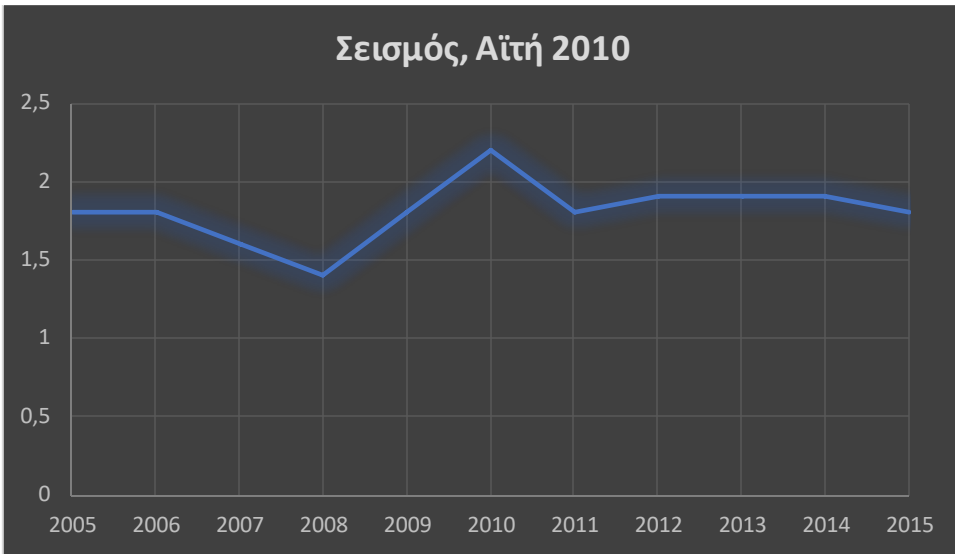
Διάγραμμα 3.3.3: Κυκλώνας Νάργκις, Βιρμανία (2008)

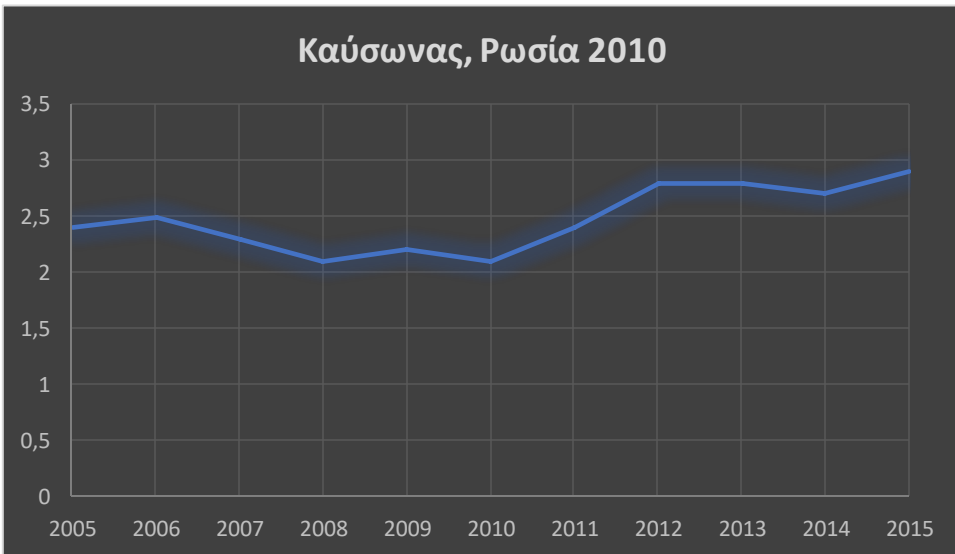
Διάγραμμα 3.3.4: Σεισμός Σεντσουάν, Κίνα (2008)

Διάγραμμα 3.3.5: Σεισμός, Αϊτή (2010)

Διάγραμμα 3.3.6: Καύσωνας, Ρωσία (2010)

Βιβλιογραφία

- Amadeo, K., 2020. "Hurricane Sandy Facts, Damage and Economic Impact". Available at: <https://www.thebalance.com/hurricane-sandy-damage-facts-3305501> (Accessed 12/3/2021)
- Araneda, J.C., Rudnick, H., Mocarquer, S., Miquel, P., 2010. "Lessons from the 2010 Chilean earthquake and its impact on electricity supply". In 2010 international conference on power system technology (pp. 1-7). IEEE.
- BBC news, 2012. 'Timeline: How Norway's terror attacks unfolded' [online]. Available at: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-14260297> (Accessed 1/3/2021)
- Bergen P. L., 2020. 'September 11 attacks'. Available at: [September 11 attacks | History, Summary, Timeline, Casualties, & Facts | Britannica](#) (Accessed 5/3/2021)
- Bilham, R., 2010. "Lessons from the Haiti earthquake". *Nature*, 463(7283), 878-879.
- Bjorgo T., 2005. 'Root Causes of Terrorism. Myths, reality and ways forward'. New York: Routledge
- Breivik A., 2011. '2083 – a European Declaration of Independence'. Available at: <https://info.publicintelligence.net/AndersBehringBreivikManifesto.pdf> (Accessed 1/3/2021)
- Budsaratragoon, P. and Jitmaneeroj, B., 2020. 'A critique on the Corruption Perceptions Index: An interdisciplinary approach'. *Socio-Economic Planning Sciences*, Vol. 70.
- Cas, A. G., Frankenberg, E., Suriastini, W., & Thomas, D., 2014. "The impact of parental death on child well-being: evidence from the Indian Ocean tsunami". *Demography*, 51(2), 437-457.
- Castelfranco S., 2009. "Trial for 2004 Madrid Train Bombing Begins". Available at: <https://www.voanews.com/archive/trial-2004-madrid-train-bombing-begins> (Accessed 27/2/2021)
- Charron, N., 2015. 'Do corruption measures have a perception problem? Assessing the relationship between experiences and perceptions of corruption among citizens and experts'. *European Political Science Review*, pp. 1-25.
- Cruz, A.M. and Krausmann, E., 2009. "Damage to offshore infrastructure in the Gulf of Mexico by hurricanes Katrina and Rita. Available at:

<https://meetingorganizer.copernicus.org/EGU2009/EGU2009-13707.pdf> (Accessed 12/3/2021)

CTV Montreal, 2012. "Power being restored in Quebec in Sandy's wake" [online]. Available at: <https://montreal.ctvnews.ca/power-being-restored-in-quebec-in-sandy-s-wake-1.1016479> (Accessed 15/3/2021)

DeMaria, B., 2008. 'Neo-colonialism through measurement: a critique of the corruption perception index'. *Critical Perspectives on International Business*, 4 (2/3), pp. 184-202.

Deryugina, D., Kawano, L., and Levitt, S., 2014. "The Economic Impact of Hurricane Katrina on its Victims: Evidence from Individual Tax Returns". *American Economic Journal Applied Economics* [e-journal]. DOI: [10.1257/app.20160307](https://doi.org/10.1257/app.20160307)

Enders, W. and Sandler T., 2005. 'The political economy of terrorism'. Cambridge University Press

Falkheimer, J., 2014, "Crisis communication and terrorism: the Norway attacks on 22 July 2011", *Corporate Communications: An International Journal*, Vol. 19 No. 1, pp. 52-63. <https://doi.org/10.1108/CCIJ-08-2012-0053>

Fritz, H. M., Blount, C. D., Thwin, S., Thu, M. K., & Chan, N., 2009. "Cyclone Nargis storm surge in Myanmar". *Nature Geoscience*, 2(7), 448-449.

Geithner, T., 2003. 'Fund assistance for countries facing exogenous shocks'. Available at: <https://www.imf.org/external/np/pdr/sustain/2003/080803.htm>. (Accessed 08/03/2020)

Gilman, S., C., 2018. 'To Understand and to Misunderstand How Corruption is Measured: Academic Research and the Corruption Perception Index'. *Public Integrity*, Vol. 20, pp. 74-88.

Grunewald, R., 2005. "Gasoline Prices Climb in Response to Hurricane Katrina". Available at: <https://www.minneapolisfed.org/article/2005/gasoline-prices-climb-in-response-to-hurricanes> (Accessed 12/3/2021)

Hernandez-Vargas, J., G., 2011. 'The Multiple Faces of Corruption: Typology, Forms and Levels'. *Contemporary Legal and Economic Issues III*, pp. 269-290, Published by: Faculty of Law Osijek, Croatia.

Hoffman, B., 2006. 'Inside Terrorism'. New York Columbia University Press

Human Rights Watch, 2007. 'LIVES DESTROYED Attacks Against Civilians in the Philippines'[online]. Available at:

https://www.hrw.org/reports/2007/philippines0707/philippines_lives_destroyed.pdf

(Accessed 2/3/2021)

Jain, A., K., 2001. Corruption: A Review. *Journal of Economic Surveys*, 15 (1), pp. 71-121.

Johnston, M., 1996. 'The search for definitions: the vitality of politics and the issue of corruption'. UNESCO, Published by Blackwell Publishers.

Juzgado Central de Instruccion, 2006. 'El auto de procesamiento por 11-M'. Available at: https://www.elmundo.es/documentos/2006/04/11/auto_11m.html (Accessed 27/02/2021)

Kapucu, N., 2011. "Collaborative governance in international disasters: Nargis cyclone in Myanmar and Sichuan earthquake in China cases". *International Journal of Emergency Management*, 8(1), 1-25.

Karpavicius, H., 2012. 'Classification and Interpretation of Macroeconomic Exogenous Shocks –The Case of Lithuania'. *Social Research*, 2 (27), pp. 89-97.

Koshimura, S., Hayashi, S., & Gokon, H., 2014. "The impact of the 2011 Tohoku earthquake tsunami disaster and implications to the reconstruction". *Soils and Foundations*, 54(4), 560-572.

Lantagne, D., Nair, G. B., Lanata, C. F., & Cravioto, A., 2013. "The cholera outbreak in Haiti: where and how did it begin?". *Cholera outbreaks*, 145-164.

Libell H.P. and Specia M., 2021. 'Memorial to Massacre Victims in Norway Divides Traumatized Community' Available at: <https://www.nytimes.com/2021/01/09/world/europe/norway-oslo-memorial.html> (Accessed 1/3/2021)

Liu, C. and Mikesell, J., L., 2014. 'The impact of public officials' corruption on the size and allocation of US state spending'. *Public Administration Review*, 74 (3), pp. 346–359.

- Margesson, R., & Taft-Morales, M., 2010. "Haiti earthquake: Crisis and response". Library of Congress Washington DC Congressional Research Service.
- Meisels, T., 2009. 'Defining terrorism - a typology'. *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 12(3), 331-351.
- Mori, N., Takahashi, T., & 2011 Tohoku Earthquake Tsunami Joint Survey Group, 2012. "Nationwide post event survey and analysis of the 2011 Tohoku earthquake tsunami". *Coastal Engineering Journal*, 54(1), 1250001-1.
- National Hurricane Center, 2018. "Costliest U.S. tropical cyclones tables updated" [online]. Available at: <https://www.nhc.noaa.gov/news/UpdatedCostliest.pdf> (Accessed 12/3/2021)
- National Weather Service, 2016. "Extremely Powerful Hurricane Katrina Leaves a Historic Mark on the Northern Gulf Coast" [online]. Available at: <https://www.weather.gov/mob/katrina> (Accessed 12/3/2021)
- Pallardy, R., 2021. "Chile earthquake of 2010" [online]. Available at: <https://www.britannica.com/event/Chile-earthquake-of-2010> (Accessed 25/3/2021)
- Paris, R., Wassmer, P., Sartohadi, J., Lavigne, F., Barthomeuf, B., Desgages, E., Gomez, C., 2009. "Tsunamis as geomorphic crises: lessons from the December 26, 2004 tsunami in Lhok Nga, west Banda Aceh (Sumatra, Indonesia)". *Geomorphology*, 104(1-2), 59-72.
- Peek, L.A. & Mileti D.S., 2002. "The history and future of disaster research". In R.B. Bechtel & A. Churchmans. *Handbook of environmental psychology*, p.511-524.
- Pirard, P., Vandentorren, S., Pascal, M., Laaidi, K., Le Tertre, A., Cassadou, S., & Ledrans, M., 2005. "Summary of the mortality impact assessment of the 2003 heat wave in France". *Eurosurveillance*, 10(7), 7-8.
- Pittaway, E., Bartolomei, L., & Rees, S., 2007. "Gendered dimensions of the 2004 tsunami and a potential social work response in post-disaster situations". *International Social Work*, 50(3), 307-319.
- Poumadere, M., Mays, C., Le Mer, S., & Blong, R., 2005. "The 2003 heat wave in France: dangerous climate change here and now". *Risk Analysis: an International Journal*, 25(6), 1483-1494. DOI: 10.1111/j.1539-6924.2005.00694.x

Revich, B. A., 2011. "Heat-wave, air quality and mortality in European Russia in summer 2010: preliminary assessment". *Ekologiya Cheloveka/Human Ecology*, (7), 3-9.

Ritchie, H., & Roser, M., 2014. "Natural disasters". Available at:

https://ourworldindata.org/natural-disasters?fbclid=IwAR2C1uQR2N1_jegLjxUHjMuLP_CIFJMz5CHdLuSf5ce9L46yQxe9Ls0H1OE (Accessed 17/3/2021)

Rose, J., 2018. 'The Meaning of Corruption: Testing the Coherence and Adequacy of Corruption Definitions'. *Public Integrity*, Vol. 20, pp. 220–233.

Safety4sea, 2019. 'Superferry14: The world's deadliest terrorist attack at sea'[online]. Available at:<https://safety4sea.com/cm-superferry14-the-worlds-deadliest-terrorist-attack-at-sea> (Accessed 2/3/2021)

Sampford, C., Shacklock, A., Connors, C. and Galtung, F., 2006. 'Measuring Corruption'. Published by: Ashgate Publishing Limited, England.

Sciolino, E., 2004. 'BOMBINGS IN MADRID: THE ATTACK; 10 Bombs Shatter Trains in Madrid, Killing 192', *The New York Times*, a version of this article appears in print on March 12, 2004, Section A, Page 1 of the National edition. Available at: <https://www.nytimes.com/2004/03/12/world/bombings-in-madrid-the-attack-10-bombs-shatter-trains-in-madrid-killing-192.html> (Accessed 27/02/2021)

Shaposhnikov, D., Revich, B., Bellander, T., Bedada, G. B., Bottai, M., Kharkova, T., ... & Pershagen, G., 2014. "Mortality related to air pollution with the Moscow heat wave and wildfire of 2010". *Epidemiology (Cambridge, Mass.)*, 25(3), 359.

SMH, 2004. 'Divers recover body parts from ferry disaster' [online]. Available at:<https://www.smh.com.au/world/divers-recover-body-parts-from-ferry-disaster-20040307-gdihqc.html> (Accessed 2/3/2021)

Transparency International, 2012. 'Corruption Perceptions Index 2012: Short Methodology Note'. Available at: https://www.transparency.org/files/content/pressrelease/2012_CPIShortMethodologyNote_EMBARGO_EN.pdf (Accessed 07/03/2020)

Transparency International, 2020. 'Corruption Perception Index 2020'. Available at: https://images.transparencycdn.org/images/CPI2020_Report_EN_0802-WEB-1_2021-02-08-103053.pdf (Accessed 08/03/2020)

Transparency International, 2020. 'Corruption Perceptions Index 2020: Frequently Asked Questions'. Available at: https://images.transparencycdn.org/images/2020_CPI_FAQs_ENv2.pdf (Accessed 07/03/2020)

Vision of Humanity, 2020. 'Global Terrorism Index 2020 – Measuring the Impact of Terrorism'. Available at: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2020-web-1.pdf> (Accessed 08/03/2020)

White, J.R., 2016. 'Terrorism and homeland security'. Cengage Learning